

Žirovske novice

Časopis za občino Žiri | Junij 2023 | Letnik 4 | Številka 3

Zdravstveni dom bi nadzidali

MATEJA RANT

Na zadnji seji občinskega sveta so svetniki med drugim potrdili investicijski dokument za prenavo zdravstvene postaje v Žireh. Kot pojasnjujejo na občini, je predvidena celovita energetska sanacija stavbe, njena nadzidava in preureditev strehe za vzpostavitev dodatnih ambulantnih prostorov v ta čas neizkoriščeni mansardi. Na novo bi v stavbo umestili dvigalo in nove vhode za potrebe vseh etaž objekta. Na občini pri tem poudarjajo, da bi z naložbo znižali obratovalne stroške objekta,

Zdravstveno postajo naj bi celovito energetske sanirali, obenem pa stavbo nadzidali in preuredili streho za vzpostavitev dodatnih ambulantnih prostorov v ta čas neizkoriščeni mansardi. / Foto: Tanja Mlinar

Imenovali člane uredništva Žirovskih novic

Občinski svet je na zadnji seji imenoval tudi štiri člane uredništva Žirovskih novic. Do roka je na podlagi javnega poziva za zbiranje predlogov za člane uredništva prispelo sedem prijav, vsi kandidati pa so bili po oceni komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja primerni in z odličnimi referencami. Na tajnem glasovanju so svetniki za člane uredništva imenovali Jožico Kacin, Barbaro Peternel, Nives Markelj in Jano Jenko.

pridobili dodatne površine za organizacijo primarne zdravstvene oskrbe ter izboljšali dostop z dvigalom za gibalno ovirane osebe in zdravstveno osebje.

V zdravstvenem domu namreč ta čas po besedah župana Francija Kranjca vlada velika prostorska stiska, zato bi z nadzidavo pridobili dodatne prostore za fizioterapijo in ginekologijo, poleg tega pa tudi za dve dodatni ambulanti, ki bi jih lahko v prihodnosti namenili še za morebitne nove zdravstvene programe. V sklopu energetske sanacije objekta

pa bi zamenjali vsa okna in ostrešje ter toplotno sanirali objekt in na ta način preprečili toplotne izgube, je razložil župan. Po ocenah bo naložba vredna približno 1,7 milijona evrov, kar je za občinski proračun prevelik finančni zalogaj, zato se na občini nadejajo vsaj 50-odstotnega sofinanciranja. Ta čas je namreč odprt razpis države za sofinanciranje vlaganj v zdravstvene domove, kjer bi lahko pridobili največ 400 tisoč evrov, dodatnih sredstev pa se nadejajo še od Eko sklada, je pojasnil župan.

Zagotovili tudi sredstva za novo vozilo

Občinski svetniki so na zadnji seji sprejeli tudi rebalans letošnjega proračuna, s katerim so načrtovane vrednosti nekaterih investicij uskladili s pričakovano vrednostjo njihove realizacije.

MATEJA RANT

Investicijski odhodki so se tako z rebalansom na račun usklajevanja vrednosti nekaterih investicij znižali za dobrih sto tisoč evrov. Gre za investicije v gradnjo obvoznice ter ureditev ceste in pločnikov v Novi vasi in na odseku Žiri–Pečnik–

Marof. Obenem so v proračun in načrt razvojnih programov vključili dva nova projekta, in sicer prenavo Zdravstvene postaje Žiri ter ureditev kolesarskega poligona in fitnesa na prostem v Športno-rekreacijskem centru Pustotnik.

Dodatna sredstva pa so namenili še za novo vozilo v okviru projekta Prostofer,

in sicer dvajset tisoč evrov. Staro vozilo so imeli namreč po besedah župana Francija Kranjca v najemu. Dodatna sredstva so v proračunu zagotovili še za plačilo obresti posojila za športno dvorano, ki so narasle kar za 40 tisoč evrov, in za prijavo na razpis za gradnjo kolesarskega poligona v Športno-rekreacijskem centru Pustotnik.

KOLOFON

ŽIROVSKÉ NOVICE (ISSN 1408-2810) izhajajo kot priloga časopisa Gorenjski glas za občino Žiri. Izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, Kranj, info@g-glas.si, (04) 201 42 10. Občina Žiri, Loška cesta 1, 4226 Žiri. Odgovorna urednica: Mateja Rant, mateja.rant@g-glas.si. Oglasno trženje: Robert Aleksič, robert.aleksic@g-glas.si, telefon: 040 508 891. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. Priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Tisk Žnidarič, d. o. o. Naklada: 1.800 izvodov. Distribucija: Pošta Slovenije. Žirovske novice vsa gospodinjstva v občini Žiri prejema brezplačno. Na naslovnici: Klekljarski dnevi v Žireh / Foto: Tina Dokl

Želijo si več sodelovanja z občani

Občani Žirov se v primeru, ko potrebujejo pomoč policistov, lahko obrnejo na vodjo policijskega okoliša za občino Žiri Boštjana Peternelja.

MATEJA RANT

Načelnik Policijske postaje Škofja Loka Sašo Eniko je predstavil razmere na področju varnosti na območju občine Žiri v prvih petih mesecih letošnjega leta. Na področju varnosti v cestnem prometu so obravnavali štiri prometne nesreče, od tega tri z lahкими telesnimi poškodbami in eno z materialno škodo. Izvedli so 56 ukrepov, pri čemer sta po njegovih besedah najbolj izstopali neuporaba varnostnega pasu, in sicer v 28 primerih, in vožnja pod vplivom alkohola – v 13 primerih. Na področju javnega reda in miru so obravnavali le tri kršitve. Na področju odkrivanja in preprečevanja kriminalitete pa so letos podali 35 kazenskih ovadb, pri čemer je med kaznivimi dejanji najbolj izstopalo 16 primerov neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami ter devet velikih tatvin.

»Občane bi opozorili, naj bodo v prometu strpni in naj ne vozijo pod vplivom alkohola oziroma drog,« je poudaril Eniko ter svetoval še uporabo varnostnega pasu med vožnjo, odsvetuje pa uporabo mobilnega telefona med vožnjo, prehitivanje na nevarnih odsekih in prehitro vožnjo. Občanom svetuje, da zaklepajo za sabo, ko zapuščajo vozilo ali stanovanje, obenem pa naj ne puščajo vrednejših predmetov na vidnih mestih. »Storilcem ne dajajte občutka odsotnosti in odsotnosti ne objavljajte na družbenih omrežjih. Prav tako na družbenih omrežjih ne objavljajte fotografij in posnetkov, ki bi jih lahko drugi zlorabili oziroma uporabili v na-

Zdravko Mlinar častni občan

Na osrednji proslavi ob občinskem in državnem prazniku, ki bo v četrtek, 22. junija, ob 19. uri v dvorani DPD Svoboda, bodo podelili tudi letošnja občinska priznanja. Naziv častni občan bodo za življenjski opus v slovenskem družboslovju s poudarkom na žireh in žirovcih podelili akademiku Zdravku Mlinarju. Priznanji Občine Žiri bosta prejela Nogometni klub Žiri za uspešno petdesetletno delo pri razvoju nogometa in delu z mladimi ter Polona Kopina za naslov dvakratne državne prvakinja v paraalpskem smučanju in druge odlične dosežke v športu za invalide. Podelili bodo še štiri županova priznanja: Antonu Beoviču za prizadevno in bogato delo v gasilstvu, Tomažu Veharju za izjemen prispevek k razvoju nogometa v žireh, ekipi članic B PGD Žiri z mentorjem Dušanom Pečelinom za uvrstitev in odličen uspeh na gasilski olimpijadi in voznikom v projektu Prostofer za odgovorno prostovoljno in nesebično pomoč.

NASLEDNJA ŠTEVILKA ŽIROVSKIH NOVIC BO IZŠLA 15. SEPTEMBRA 2023. PRISPEVKE ZANJO LAHKO POŠLJETE DO PONEDELJKA, 28. AVGUSTA 2023, NA NASLOV MATEJA.RANT@G-GLAS.SI.

Boštjan Peternelj / Foto: arhiv PP Škofja Loka

pačne namene.« Ob tem še poziva občane, naj ne nasedajo goljufofom tako na spletu kot na domu. »Bliža se tudi čas javnih prireditev, tako da organizatorje pozivamo, da pravočasno prijavijo javne prireditve v skladu z zakonom o javnih zbiranjih ter poskrbijo, da bodo potekale varno za vse obiskovalce.«

V primeru kršitev javnega reda in miru, prometnih predpisov in kaznivih dejanj ter zaznanih sumljivih oseb in vozil lahko občani pokličejo na 113 oziroma na Policijsko postajo Škofja Loka na telefonsko številko 04 502 37 00 oziroma se obrnejo neposredno na vodjo policijskega okoliša za občino Žiri Boštjana Peternelja.

V primeru kršitev javnega reda in miru, prometnih predpisov in kaznivih dejanj ter zaznanih sumljivih oseb in vozil lahko občani pokličejo na 113 oziroma na Policijsko postajo Škofja Loka na telefonsko številko 04 502 37 00. »Z veseljem bomo posredovali, vam pomagali ali svetovali. Sumljive okoliščine, vozila ali osebe si poskušajte dobro zapomniti ali si njihove posebnosti drugače zabeležite, da nam bodo lahko pomagale pri preiskavi protipravnih ravnanj.« Da bi lahko še bolje opravljali svoje delo, pa si želijo še večjega sodelovanja z občani, ki se lahko, ko potrebujejo pomoč policije, obrnejo neposredno na vodjo policijskega okoliša za občino Žiri Boštjana Peternelja.

Žirovci stremijo k istim ciljem

Junij je v Žireh v znamenju občinskega praznika in s tem povezanih prireditvev, ki bodo predstavljale uvod v bogato poletno prireditveno dogajanje. Župan Franci Kranjc občane vabi, da se udeležijo tudi slavnostne seje ob občinskem prazniku, ko bodo posebno pozornost znova namenili letošnjim nagrajencem.

MATEJA RANT

Na številnih cestnih odsekih je ta čas zelo živahno – na katerih cestah v občini so odprta gradbišča?

V teh dneh smo končali gradbena dela na Ulici Maksima Sedeja in na cesti v Novi vasi. Investicija na Ulici Maksima Sedeja je bila vredna 350 tisoč evrov. Zgradili smo nov vodovod in kanalizacijo ter uredili javno razsvetljava, položili smo tudi cevi za optično omrežje. Na Novovaški cesti smo poskrbeli za nove pločnike in javno razsvetljava, prav tako smo vgradili cevi za optično omrežje. Dela so bila vredna dobrih 660 tisoč evrov. V polnem teku je ta čas tudi gradnja pločnikov in obnova ceste na Selu. Tudi tu bomo sočasno vgradili cevi za optično omrežje, zraven pa poteka tudi gradnja vodovodnega omrežja in razširitev križišča proti Jarčji Dolini. Naložba je vredna več kot milijon evrov, pri čemer delež občine znaša 170 tisoč evrov. Dela potekajo še na regionalni cesti v Osojnici, kjer je predvidena gradnja pločnikov, ureditev javne razsvetljave, gradnja kanalizacije in vgradnja cevi za optične vode. Vrednost del je približno milijon evrov, od tega bo občina prispevala okrog 350 tisoč evrov.

V načrtu imate tudi asfaltiranje vrste cestnih odsekov na podeželju. Kdaj se bodo začela dela?

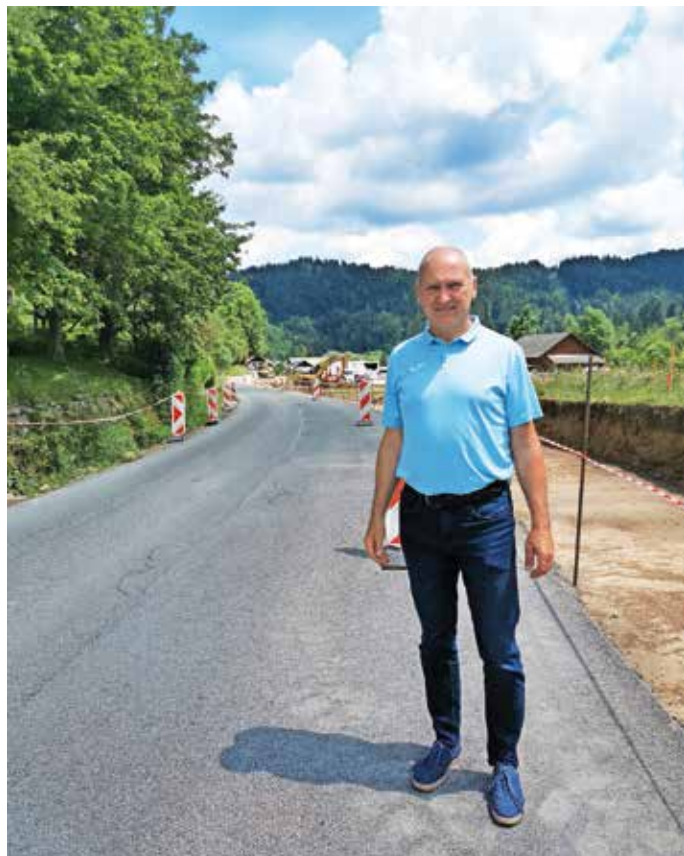
Konec poletja nameravamo asfaltirati tudi nekaj odsekov lokalnih cest na podeželju, in sicer v Koprivniku in Žirovskem Vrhu, za kar smo v proračunu namenili približno sto tisoč evrov.

Kdaj bo stekel promet po novozgrajeni obvoznici proti Logatcu?

Obvoznica ob Sori je na prvi pogled končana že nekaj časa, kljub temu pa še ni odprta za promet. Predvidoma bo promet po njej stekel konec junija, ob tem pa bi znova poudaril, da gre za državno cesto, tako da bo uradno odprtje odvisno od tega, kdaj bo država pridobila uporabno dovoljenje. S tehničnega vidika je sicer cesta brezhibna, prav tako ni težav s financiranjem, kot je bilo tudi slišati namige.

Člani občinskega sveta so na zadnji seji potrdili investicijski dokument za prenovo zdravstvene postaje. Kaj prinaša ta investicija?

S prihodom novih zdravnikov je v zdravstvenem domu začelo primanjkovati prostorov, zato načrtujemo nadzidavo, s katero bomo pridobili dodatno nadstropje. Tako bomo zagotovili prostore za fizioterapijo in ginekologijo ter večjo sejno sobo, vsa nadstropja bomo povezali z dvigalom. Obenem bo prostor še za dve dodatni ambulanti, ki jih bomo lahko v prihodnosti namenili novim programom. Sočasno se bo izvedla energetska sanacija objekta, v sklopu katere bomo zamenjali vsa okna in ostrešje ter toplotno sanirali objekt. Vrednost naložbe je ocenjena na dober milijon in pol evrov, dela pa bomo začeli, ko bomo imeli zagotovljenih vsaj petdeset odstotkov držav-

Franci Kranjc / Foto: arhiv občine

nih oziroma evropskih sredstev. Prav zdaj je vlada objavila razpis za sofinanciranje vlaganj v zdravstvene domove, kjer bi lahko pridobili največ 400 tisoč evrov, kar je dobra četrtnina potrebnih sredstev. Zato računamo še na sredstva Eko sklada za energetska sanacija. Občina sama tako visoke naložbe ne more pokriti.

Zakaj je bil potreben rebalans občinskega proračuna, katere so glavne spremembe v primerjavi s sprejetim proračunom?

Rebalans je bil potreben predvsem zaradi štirih večjih sprememb proračuna. Med drugim smo se odločili za nakup novega vozila za prevoz starejših v okviru projekta Prostofer. Staro vozilo smo imeli v najemu in smo ga vrnili lastniku, namesto tega pa kupili novo osebno vozilo. Ugotovili smo namreč, da bi bila cena najema zelo visoka in je smotrnejše zagotoviti sredstva za nakup vozila, za kar smo namenili 20 tisoč evrov. Ker so se obresti kredita za poplačilo športne dvorane povišale, je bilo treba dodati 40 tisoč evrov, dodatna sredstva smo zagotovili še za prijavo na razpis za gradnjo kolesarskega poligona na Pustotniku. Glede na idejno zasnovo bo projekt vreden tristo tisoč evrov, pri čemer računamo na do 80-odstotno sofinanciranje, če bomo izbrani na razpisu.

Dodatna sredstva smo namenili tudi za gradnjo pločnikov na Novovaški cesti. V načrt razvojnih programov pa smo na novo uvrstili še postavko za nakup gasilskega vozila za Prostovoljno gasilsko društvo Brekovice v prihodnjem letu.

▣ **Svetniki so imenovali tudi novo uredništvo Žirovskih novic.**

V skladu z novim odlokom, ki smo ga sprejeli na prejšnji občinski seji, imajo Žirovske novice odgovornega urednika in štiri člane uredništva, ki so jih občinski svetniki na podlagi prijavi izbrali na tajnem glasovanju. Izbira je bila kar težka, saj so po moji oceni vse prijavljene kandidate odlikovale visoke kompetence. V uredništvo so bile imenovane: Barbara Peternel, Jana Jenko, Jožica Kacin in Nives Markelj. Namen sodelovanja uredništva pri izdajanju časopisa je, da bodo Žirovske novice še bolj domače in žirovske.

▣ **Že na prejšnji seji so svetniki opozorili na visoke stroške v zvezi z varstvom vozačev v šoli. Ste zadovoljni z odgovorom, ki so ga podali v šoli?**

Občinski svetniki so na podlagi predloženih dokazil opozorili, da v primerjavi s sosednjimi občinami namenjamo nesorazmerno veliko sredstev za varstvo vozačev, in občinsko upravo pozvali, da ta sredstva v prihodnje ustrezno prilagodijo. Občina ta čas za to namenja skoraj petdeset tisoč evrov, kot je pokazala primerjava, pa nekatere primerljive občine za to namenjajo tudi dvakrat manj sredstev. Dobili smo že odgovor šole, ki ga bomo preučili in se odločili.

▣ **Občinski svetniki so se seznanili tudi s poročilom nadzornega odbora Občine Žiri. Kaj so glavne ugotovitve v poročilu?**

Že v prejšnjem mandatu občinskega sveta so svetniki zahtevali, naj se preveri financiranje osnovne šole. Nadzorni odbor je predstavil poročilo, v katerem je opozoril na nekaj nepravilnosti ter pozval k pripravi nove pogodbe o financiranju osnovne šole in določitvi plačilnih rokov. Spoštovanje pogodbe bo preverjeno s strani nadzornega odbora.

▣ **Kako napreduje nalozba v komunalno opremljanje novega naselja ob Jezernici?**

Tudi v tem primeru svetniki ves čas opozarjajo, da so zadeve nepregledne in se premikajo prepočasi. Lahko povem, da so že izvedeni protipoplavni ukrepi, v tem mesecu naj bi vložili tudi vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja za

gradnjo vodovoda in kanalizacije ter ceste na tem območju. Z elektro podjetjem pa smo se dogovorili, da zgradi dodatno transformatorsko postajo za oskrbo območja z električno energijo.

▣ **Raziskava Zdravje v občini, ki jo pripravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje, kaže, da ste lahko zelo zadovoljni z mnogimi kazalniki zdravja, v oči pa zbode nadpovprečno število hospitalizacij zaradi zlomov pri starejših občanah – čemu to pripisujete?**

Po številnih kazalnikih zdravja smo res še vedno v samem vrhu med slovenskimi občinami, ugotavljamo pa, da je res veliko zlomov pri starejših, kar pripisujemo temu, da smo Žirovci, tudi starejši, zelo aktivni. In če si aktiven, se poveča tudi možnost padcev. Še ena šibka točka ostaja klopni meningoencefalitis, zato pozivamo oziroma vabimo občane, da se cepijo in se tako zaščitijo. Veseli

»Obvoznica ob Sori je na prvi pogled končana že nekaj časa, kljub temu pa še ni odprta za promet. Predvidoma bo promet po njej stekel konec junija, ob tem pa bi znova poudaril, da gre za državno cesto, tako da bo uradno odprtje odvisno od tega, kdaj bo država pridobila uporabno dovoljenje. S tehničnega vidika je sicer cesta brežhibna.«

me, da se v skrb za zdravje in dobro počutje občanov aktivno vključuje tudi lokalno medicinsko osebje, med drugim z vsakoletno akcijo ŽirFit, na kateri tako mladi kot stari lahko preskusijo svoje zmogljivosti, kar je prav tako doprinos k zdravju v Žireh.

▣ **Na občini je v začetku junija potekalo uvodno srečanje članov akcijske skupine starosti prijazne občine. Kaj si obetate od omenjene akcijske skupine?**

Na tem področju zelo dobro deluje skupina starejši za starejše, ki je organizirana v sklopu skupin za samopomoč, v skrb za starejše se aktivno vključuje tudi krajevna organizacija Rdečega križa, česar smo na občini zelo veseli, saj se populacija stara in bo pomoči potrebnih vedno več. Občina bo tudi v prihodnje aktivno sodelovala z vsemi skupinami, ki na kakršen koli način nudijo pomoč starejšim.

▣ **Pred nami se toplejši dnevi, ko bo spet zaživel kopališče na Pustotniku. Kako pa se je prijelo novo postajališče za avtodome?**

Poskrbeli smo za res lepo urejeno postajališče za avtodome. Že v preteklih letih

se jih je veliko ustavilo na Pustotniku, zdaj pa pričakujemo, da jih bo v prihodnje še več. Uredili smo nujno potrebno komunalno infrastrukturo. Nad kopališčem so navdušeni tudi otroci, vse poletje jih je kopališče polno. Zelo dobro obiskano je še tamkajšnje odbojgarsko igrišče, ki smo ga letos še dodatno uredili in nasuli mivko. Poskrbljeno je tudi za gostinsko ponudbo.

▣ **Obeta se tudi zelo pestro prireditveno dogajanje ...**

Junij je v Žireh tradicionalno bogat s prireditvami. Drugi konec tedna v juniju začnemo z motozborom, sledijo prireditve v sklopu občinskega praznika s proslavama ob prazniku občine in dnevu državnosti, kresno nočjo ob cerkvi na Lednici in Žirovsko nočjo. Ta cikel zaključijo študentje s tradicionalnim Vikendom športa in zabave. Poleti in v začetku jeseni Muzejsko društvo Žiri

pripravlja še sedem prireditev v sklopu Poletja v Starih Žireh.

▣ **Bliža se občinski praznik – kako gledate na preteklo leto v občini, ki so ga zaznamovale tudi lokalne volitve in s tem spremembe na vrhu občine?**

Občutek imam, da smo Žirovci dokaj enotni in stremimo k istim ciljem. Zato tudi preteklo leto ocenjujem kot uspešno: med drugim smo dobili obvoznico, obnovili cesto v Novi vasi, odprl se je dom za starejše, kar je velika pridobitev za Žiri. Sam se po najboljših močeh trudim nadaljevati zgodbo.

▣ **Kaj bi občanom zaželeli ob prazniku?**

Najprej bi jih lepo povabil na vse prireditve v sklopu občinskega in državnega praznika. Posebej pa čestitam vsem letošnjim občinskim nagrajencem, ki bodo priznanja prejeli na slavnostni seji 22. junija. Iskreno jim čestitam za opravljeno delo, prejeta priznanja pa naj jim bo spodbuda tudi za nadaljnje delovanje. Vsem občanom bi ob tej priložnosti zaželel lepo poletje ter da se med dopustom odpočijejo in si naberejo novih moči ter se jeseni polni energije spet vrnejo na delovna mesta.

Opremili postajališče za avtodome

V okviru projekta (NAD) gradimo ponudbo Škofjeloškega so v občini Žiri postavili postajališče za avtodome na območju Športno-rekreacijskega centra Pustotnik.

MATEJA RANT

Športno-rekreacijski center Pustotnik je po novem bogatejši za postajališče za avtodome, ki so ga postavili v sklopu projekta (NAD) gradimo ponudbo Škofjeloškega. »Za to potezo smo se odločili, ker že dlje časa opažamo porast turizma z avtodomi, ki se radi ustavijo v Žireh,« je pojasnil v. d. direktorja občinske uprave Gregor Mlinar in dodal, da so se z avtodomi na tem območju pogosto ustavljali že v času, ko postajališče ni bilo urejeno, nekateri so ostali tudi več dni. Celotno območje Pustotnika sicer po njegovih besedah iz leta v leto dobiva bolj izdelano podobo, saj je na tem območju veliko možnosti za zeleni turizem.

Pri projektu (NAD) gradimo ponudbo Škofjeloškega se je sicer pod okriljem Razvojne agencije Sora (RAS) povezalo pet partnerjev – Lokalna akcijska skupina loškega pogorja in vse štiri občine na Škofjeloškem. Skozi štiri manjše naložbe so nadgradili ponudbo na škofjeloškem območju tako za lokalne prebivalce kot turiste, je pojasnil direktor RAS Gašper Kleč. V Žireh so v sklopu projekta konec aprila končali urejanje

V Športno-rekreacijskem centru Pustotnik so uredili štiri postajališča za avtodome.
/ Foto: Tanja Mlinar

postajališča za avtodome, ki omogoča postanek in prenočevanje štirim avtodomom hkrati, je razložil Gregor Mlinar. Zagotovili so jim možnost priključka na elektriko in izpust fekalij, postavili so še stebriček za pitno vodo, pri katerem lahko napolnijo zalogov-

nik v avtodomu. V Športno-rekreacijskem centru Pustotnik so v preteklosti že uredili igrišče za odbojko na mivki in otroško igrišče ter postavili malo čistilno napravo, v prihodnje pa želijo urediti še kolesarski poligon, je nadaljnji razvoj območja razkril Mlinar.

Telesni fitness otrok najvišji v Sloveniji

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) je tudi letos, osmo leto zapored, pripravil posodobljene podatke o zdravju prebivalcev v slovenskih občinah.

MATEJA RANT

V prikazu Zdravje v občini 2023 so pripravili pregled ključnih kazalnikov zdravja v občini, ki omogoča tudi primerjavo s slovenskim in regionalnim povprečjem. Kot izhaja iz podatkov za občino Žiri, v pozitivnem smislu v primerjavi s slovenskim povprečjem odstopa zlasti pri telesnem fitnessu otrok, saj je občina z najvišjo vrednostjo v Sloveniji. Manj spodbudni pa so podatki, ki kažejo nadpovprečno število hospitalizacij zaradi zlomov pri starejših občanih in zaradi klopnega meningoencefalitisa.

Na NIJZ so zbrali še nekaj dejstev o zdravju v občini. Bolniška odsotnost delovno aktivnih prebivalcev je trajala povprečno 16,3 koledarskega dneva na leto, v Sloveniji pa 19,4. Delež oseb, ki prejemajo zdravila zaradi povišanega krvnega tlaka, je bil nižji od slovenskega povprečja, enako velja za sladkorno bolezen. Stopnja bolnišničnih obravnav zaradi srčne kapi je bila 1,1 na tisoč prebivalcev, starih od 35 do 74 let, v Sloveniji pa 2. Pri starejših prebivalcih je bila stopnja bolnišničnih obravnav zaradi zlomov kolka 9,7 na tisoč prebivalcev, v Sloveniji pa 6,4. Visoka je bila

tudi stopnja bolnišničnih obravnav zaradi poškodb v transportnih nezgodah, in sicer 1,4 na tisoč prebivalcev, v Sloveniji pa 1,1. Tudi delež prometnih nezgod z alkoholiziranimi povzročitelji je bil višji od slovenskega povprečja, so poudarili na NIJZ. V Občini Žiri pa so lahko zadovoljni z visoko odzivnostjo v presejalnih programih. Odzivnost v programu Svit, presejanju za raka debelega črevesa in danke, je bila 73,1 odstotka, v Sloveniji pa 63,4, v programu Zora, presejanju za raka materničnega vratu, je bila 73,4 odstotka, v Sloveniji 71,7 odstotka.

Pet prostovoljcev nad invazivke

Delovni akciji odstranjevanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst v okviru projekta Očistimo Gorenjsko invazivk so se minulo soboto pridružili tudi prostovoljci v Žireh.

MATEJA RANT

Akcija Očistimo Gorenjsko invazivk, ki so jo pripravili v sodelovanju kranjsko enoto Zavoda RS za varstvo narave, Biotehniškim centrom Naklo in Razvojno agencijo Sora je minulo soboto potekala v sedmih gorenjskih občinah. Kot so opozorili organizatorji, invazivne tujerodne rastline s svojim agresivnim širjenjem povzročajo ogromno škodo v naravnem okolju. Na območju Gorenjske je po podatkih portala Invazivke.si ta čas zaznanih približno 40 invazivnih tujerodnih vrst, med katerimi so najpogostejše žlezava nedotika, enoletna suholetnica, kanadska in orjaška zlata rozga ter japonski dresnik, v naravi pa se vedno pogosteje pojavljajo tudi nekatere druge, ki so »pobegnile« iz vrtov in parkov.

V Žireh se je pet prostovoljcev lotilo odstranjevanja žlezave nedotike, ki jo je po besedah Marka Šubica, koordinatorja akcije v Žireh, relativno enostavno uničiti, če jo skupaj s koreninami odstraniš, preden zacveti. »V Žireh je ta čas med invazivnimi tujerodnimi vrstami žlezava nedotika najbolj razširjena, v Račevi pa se pojavljajo tudi rastišča japonskega dresnika, ki pa ga je veliko težje odstranjevati, saj korenine segajo tudi pet metrov globoko.« Kot pravi, ga na srečo v Žireh še ni veliko, zato upa, da jim bo uspelo ustaviti njegovo širjenje, saj se sam že nekaj let trudi z odstranjevanjem rastišč. V naravo so ga ljudje zanesli predvsem z odlaganjem gradbenega materiala, podobno kot žlezavo nedotiko, ki naj bi jo kot izredno medovito rastlino celo namerno sadili. Čeprav so njena rastišča ob Poljanski Sori precej obsežna, so prostovoljci hitro napredovali in so bili na koncu z opravljenim zelo zadovoljni, čeprav bi si želeli, da bi se jim pridružilo več občanov. »V tem primeru bi po moji oceni lahko bregove ob Poljanski Sori povsem očistili žlezave nedotike,« je poudaril Šubic, ki ocenjuje tudi, da bi jih v primeru, da bi vsak Žirovec na vsakodnevem sprehodu v naravo izruval samo eno invazivko, v enem letu odstranili kakih dvesto tisoč. »Z invazivkami je oziroma bo, upam, tako kot s smetmi: včasih

Delovni akciji odstranjevanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst so se pridružili tudi prostovoljci v Žireh. / Foto: Tanja Mlinar

je bilo normalno, da smo jih metali v najbližjo grapo, zdaj je to praktično za vse povsem nesprejemljivo.«

Marku Šubicu se je pri odstranjevanju invazivk pridružila tudi njegova hčerka, študentka medicine Živa Šubic. »Pred začetkom akcije sem imela občutek, da bo to bolj Sizifovo delo, potem pa sem bila prijetno presenečena, koliko nam je uspelo narediti.« Na pomoč je priskočil tudi Darjan Kacin, ki je pred leti v okviru podobne akcije Ljudske univerze Škofja Loka Aktivno proti invazivkam posnel tudi dokumentarni film na to temo. »Prav to je Marka Šubica spodbudilo, da se že dlje časa trudi odstranjevati invazivne tujerodne vrste v Žireh.« Invazivne tujerodne rastline namreč niso zgolj estetski problem, je poudaril Kacin, ampak vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost, kar je po njegovih besedah osnova za pridelavo hrane. Zato si Šubic želi, da ljudje ne bi bili brezbrizni do tega problema. »Ljudje bi morali biti pri zasajanju vrtov previdni, predvsem pa ostankov z vrta ne bi smeli odlagati v naravi.« Najbolje bi bilo, je še dodal, da bi tujerodne vrste zamenjali z domačimi rastlinami, ki so najlepše in tudi najbolj sodijo v naše okolje.

Darjan Kacin: »Invazivne tujerodne rastline niso zgolj estetski problem, ampak vplivajo tudi na biotsko raznovrstnost.« / Foto: Mateja Rant

Živa Šubic: »Pred začetkom akcije sem imela občutek, da bo to bolj Sizifovo delo, potem pa sem bila prijetno presenečena, koliko nam je uspelo narediti.« / Foto: Mateja Rant

Novo vozilo za prostoferje

V sklopu projekta Prostofer so prostovoljni vozniki minuli petek prevzeli novo vozilo, s katerim bodo lahko priskočili na pomoč s prevozom predvsem starejšim občanom, ki nimajo lastnega prevoza, ne vozijo sami ali imajo težave z dostopom do javnega prevoza.

MATEJA RANT

Za namen izvajanja projekta Prostofer je imela občina doslej s podjetjem Petrol sklenjeno pogodbo o poslovnem najemu električnega vozila. Po treh letih uporabe omenjenega vozila pa so se zaradi visokih stroškov najema odločili, da je smotrnejše zagotoviti sredstva za nakup novega vozila, ki ga zdaj lahko uporabljajo prostoferji. Z rebalansom proračuna so za to namenili dvajset tisoč evrov, prostovoljni vozniki pa so novo vozilo minuli petek tudi uradno prevzeli in začeli uporabljati. Iz občine Žiri je v projekt Prostofer ta čas vključenih enajst prostovoljnih voznikov: Iztok Andreuzzi, Marijan Dolenc, Milan Frelj, Branko Filipič, Vojko Gruden, Angelca Jezeršek, Jože Mlinar, Peter Pivk, Milan Sovinc, Ljubomir Cankar in

Prevzem novega vozila v sklopu projekta Prostofer / Foto: Tanja Mlinar

Jože Tavčar. Lani so po podatkih občine opravili 223 prevozov, od tega največ v bolnišnice in zdravstvene domove, nekaj pa tudi drugam, na primer v zdravilišča, trgovino in podobno. Občane, ki so potrebovali prevoz, so največkrat odpeljali na zdravniške preglede v Škofjo Loko, Ljubljano, Kranj in na Jesenice. »Izjemoma je bila vožnja opravljena tudi v Izolo, Novo

Prevoz v okviru projekta Prostofer je mogoče naročiti na brezplačni telefonski številki 080 10 10, in sicer od ponedeljka do petka med 8. in 18. uro. Prevoz je treba najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.

mesto in Valdoltro ter najdlje do zdravilišča v Laškem,« so pojasnili na občini in dodali, da so do konca decembra lani z vozilom projekta Prostofer prevozili 56.250 kilometrov, samo v letošnjem januarju pa 2700 kilometrov. »S pristopom k projektu Prostofer se je starejšim omogočila večja mobilnost in večja socialna vključenost, medsebojno povezovanje ter boljše kakovost življenja.« Kot ugotavljajo na občini, so občani projekt lepo sprejeli. Ta čas je v občini 110 aktivnih uporabnikov teh storitev.

Za učinkovito rabo energije

V okviru Razvojne agencije Sora (RAS) deluje tudi energetske-ovetovna pisarna, ki predstavlja brezplačno svetovalno službo za pomoč občanom pri izvajanju ukrepov učinkovite rabe energije v gospodinjstvih. »Pripomore k varovanju okolja, zmanjšanju stroškov za energijo in znižanju stroškov bivanja,« so razložili na RAS. Za nasvet se je mogoče obrniti na izkušena energetska svetovalca Bena Potočnika in Matjaža Eržena. Nudita strokovno in komercialno neodvisno pomoč pri toplotni zaščiti in energetski sanaciji zgradb, zamenjavi ter izbiri ustreznih oken in zasteklitve, izbiri ogrevalnega sistema, ustreznega energenta in ogrevalnih naprav, pripravi tople sanitarne vode, uporabi obnovljivih virov energije, možnosti pridobitve različnih subvencij Eko sklada in energetskih izkaznicah. Za svetovanje je potrebna obvezna predhodna prijava. Za dodatne informacije so na voljo na telefonski številki 04 50 60 220.

POMEŽIK SONGU

Zveza Prijateljev Mladino Slovenije

Pošlji SMS s ključno besedo **POMEŽIK5** na 1919 in daruj 5€.

Omogočimo počitnice vsem otrokom!

Več informacij na www.zpms.si

Ilustracija: Jana Fak

Žirovske skupine starejših za samopomoč

Pod okriljem škofjeloškega Rdečega križa (RK) deluje deset skupin starejših za samopomoč. V občini Gorenja vas - Poljane tri, v Škofji Loki dve, v Železnikih ena in v občini Žiri štiri.

VIDA PONDELEK

Koordinatorica skupin, ki imajo od 5 do 15 članov, skupaj okrog 104, je Majda Rant, dolgoletna voditeljica skupine Jesenski žarki. Voditeljica Bernarda Lukančič pa je članica strokovnega sveta Zveze društev za socialno gerontologijo. Skupine vodijo v ta namen usposobljene prostovoljke RK. Dobivamo se vsaj enkrat na teden.

SREČANJE

Prvo od štirih žirovskih skupin vodi Bernarda Lukančič. Imenuje se Srečanje in Bernarda o njej pravi takole: »Aktivni smo že 27 let. Zamenjalo se je kar lepo število obiskovalcev. S pogovori, poslušanjem, sprehodi in drugimi zanimivimi srečanji smo še vedno dejavni. Vsebine srečanj sproti prilagajamo dogodkom v kraju in širši skupnosti – v nekdanji občini, na Gorenjskem ali v celotni Sloveniji. Kadar se dogajajo odmevni športni dogodki, tem za pogovore ne zmanjka. Vsebinsko dogajanje prilagodimo možnostim udeležencev, ki imajo dostikrat neprijetne težave, ki spremljajo starejše – slab vid, naglušnost ali zmanjšana gibljivost. Vedno najdemo vsebine, ki so zanimive za vse, tako v pogovoru, pripovedovanju kot samo poslušanju. Predvsem štejem za uspeh, da se člani v skupini čutijo sprejeti, razumljeni in vsak zase s svojo zgodbo življenja prav poseben, kar je tudi izziv in zadoščenje za voditelja skupine, da se druženja nadaljujejo.«

PODMLADEK

Drugo skupino, Podmladek, je osnovala Vilma Mazzini: »V letu 2019 sem naredila seminar za vodjo skupine Starejši za starejše. V začetku septembra istega leta smo se prvič zbrale in ustanovile sku-

Voditeljice žirovskih skupin marca na obisku pri županu / Foto: arhiv Vide Pondelek

pino ter takoj šle proslavit v gostišče Pr Zet. V skupini nas je bilo deset. Odločile smo se, da se bomo sestajale vsak torek ob 10. uri v prostorih Društva invalidov Žiri. Vsak teden smo si izbrale temo in se o njej pogovarjale. Na koncu smo vedno odšle v Ambasado na kapučino. Vsaka slavljenska nas ob rojstnem dnevu razveseli s pico in kavico. Ker vse rade kaj dobrega pojemo, gremo večkrat na malico. V času korone smo se ob torkih slišale po telefonu. Ko se je ta malo omilila, pa smo začele hoditi v naravo. Na željo članic smo se julija in avgusta družile v slaščičarni ob kavici. V poletnem času smo šle na izlet na Jesenice in Bled, enkrat pa z vlakom v Koper. Vse smo zelo povezane, srečujemo se tudi ob drugih dnevih. Upam, da bo tako ostalo še dolgo, saj lahko rečemo, da zelo uživamo v naših druženjih in smo kot dobra družina.«

CVETJE V JESEN

Tretja skupina, Cvetje v jeseni, ima dve voditeljici, Marijo Kastelec in Angelco Jezeršek. Marija Kastelec pove: »Naša skupina ima devet članic. Dobivamo se že od leta 2003, oktobra bomo praznovali dvajsetletnico delovanja. Srečujemo se ob četrtek dopoldne. Na začetku, ko smo še lahko hodile v naravo na sprehode, smo se vsako leto odpravile na celodnevni izlet ter prepotovale velik del Slovenije. Obiskale smo celo Belopeška jezera in grad Miramar v Italiji. Zdaj, ko se nam poznajo leta, prevladuje pogovor o temah, ki zanimajo članice: govorimo o gobah, kako in kaj se je kuhalo nekoč, o praznovanjih nekoč in danes, o dogajanju v kraju, o zdravilnih zeliščih. Pre-

beremo pa tudi kak zanimiv članek. Včasih malo potelovadimo in delamo vaje za spomin ter praznujemo rojstne dneve in se srečujemo z otroki iz vrtca. Na zadnjih dveh srečanjih smo se pogovarjali o zdravilnih rastlinah, ki jih prav v tem času ponuja narava. Članice se že veselijo srečanja na Svetem Andreju, vsakoletnega izleta in zaključnega srečanja.«

ŽIROVSKE VRTNICE

Skupino Žirovske vrtnice vodiva Andreja Bogataj in Vida Pondelek. Dobivamo se četrto leto. Sedem nas je in vse razen ene od voditeljic smo upokojenke. Dobivamo se ob torkih popoldne in največkrat se pogovarjamo o vnaprej pripravljeni temi. Občasno nas obiščejo mlade prostovoljke z Osnovne šole Žiri ali pa se udeležimo bralne čajanke v krajevni ali šolski knjižnici. Srečanja z otroki so nam zelo ljuba. Otroci so s svojo neposrednostjo in odkritostjo pravo zdravilo za dušo. Pa še skoraj vedno najdemo med njihovimi sorodniki nekoga, ki smo ga učile ali varovale in lahko nekaj malega o njem povemo otrokom. Otroci to zelo radi slišijo. Zelo rade pa gremo tudi na izlet, uvedle smo celo nekakšno zaključno ekskurzijo konec junija. Takrat si vzamemo dovolj časa, vsaj celo dopoldne, če ne še več. Drugače pa rade obiščemo razstavo ali drug kulturni dogodek, povabimo koga v svojo družbo, izdelujemo vizitke, izmenjujemo znanja in mnenja, gremo na kosilo, praznujemo rojstne dneve, bodrimo ena drugo ob težavah in delimo veselje. Smejimo se res veliko in marsikdaj najdemo tudi kakšno zelo navihano temo. Rade smo vrtnice in upamo, da bomo še dolgo cvetele.

JUNIJSKE PRIREDITVE V ŽIREH

- 16. - 18. 6. • Vikend Žirovskega kolesarskega kroga
- 16. 6. • "Turistični dan Žirov" brezplačen voden ogled Muzeja Žiri in muzejskih zbirk
 - Predstavitev MK Sairach in motoristično potopisno predavanje (Muzej Žiri)
- 17. 6. • Predstavitev Klekljarskega društva Cvetke (Trg Svobode 2)
 - Otroška kolesarska pustolovščina (ŠRC Pustotnik)
 - Poletna muzejska noč (Muzej Žiri)
- 18. 6. • Ribiški piknik (Pot na Rovt 9)
- 23. 6. • Kresni večer, koncert Čaralic v Cerkvi sv. Ane na Ledinici
- 24. 6. • Žirovska noč (parkirišče Alpine)
- 30. 6.-1. 7. • Vikend športa in zabave (igrišče pri OŠ Žiri)

VLJUDNO VABLJENI!

Žirovski oratorij

Ali veste, kdo je Bilbo? To je majhen hobit z velikimi stopali, ki živi skromno in mirno življenje v svoji duplini. Na povabilo čarodeja Gandalfa se pridruži skupini škratov, da bi jim pomagal osvoboditi zaklad iz zmajevih krempljev. Skupaj z njim se bomo na letošnjem oratoriju podali na pustolovščino. Zato vabimo vse osnovnošolske otroke, da se nam pridružite in preživite aktiven in zabaven poletni teden. Oratorij bo potekal od 26. do 30. junija od 9. do 15. ure. V tem času se bodo na programu vrstile različne aktivnosti: igrice o Bilbovi pustolovščini s škrtati, kateheze, ustvarjalne delavnice, kosilo in velika igra, vmes pa še veliko petja, plesa in zabave. Če bi radi preživeli čudovit teden v naši družbi izpolnite prijavnico, ki je dostopna na župnijski spletni strani in profilu na Facebooku (kjer je na voljo tudi več informacij), oddate pa jo lahko do 22. junija. Animatorji smo že pripravljeni in komaj čakamo, da se skupaj z vami in Bilbom podamo na pustolovščino. Zagotavljamo vam, da tega tedna še dolgo ne boste pozabili.

www.gorenjskiglas.si

Priprava strategije starosti prijazne občine

V prostorih Občine Žiri je v začetku junija potekalo uvodno srečanje članov Akcijske skupine starosti prijazne občine, v sodelovanju s katero so se na občini lotili zahtevne naloge izdelave strategije starosti prijazne občine, so pojasnili na občini. Na srečanju so predstavniki Inštituta Antona Trstenjaka članom akcijske skupine, med katerimi so predstavniki stroke, sociale, društev in drugi zainteresirani posamezniki predstavili potek priprave strategije v prihodnjih mesecih. »Strinjali so se, da je bilo v Žireh na področju kakovostnega staranja narejeno precej, veliko dela pa nas še čaka, predvsem na področju pomoči oskrbe na domu in načrtnega dela za razvijanje programov za razbremenitev svojcev, ki skrbijo za starejše.« Poudarili so še lani zaključeni projekt TAAFE in spomnili na dolgoletna prizadevanja občine, da so Žiri dobile nov dom starostnikov, ki je svoja vrata odprl lani. Sledila je še predstavitev programa starosti prijaznih mest in občin, katerega članica je od leta 2015 tudi občina Žiri. Za namen izdelave strategije bodo organizirali še več srečanj, prvo naslednje je predvideno 29. junija ob 18. uri.

OBČINA ŽIRI V SODELOVANJU Z MUZEJSKIM DRUŠTVOM
ŽIRI IN DPD SVOBODA PRIREJA

POLETJE V STARIH ŽIREH

29. 6. ob 21.00 • Bakalina Velika

14. 7. ob 21.00 • Log a rythm

11. 8. ob 20.30 • Martin Ramoveš in
Miha Erič

16. 8. ob 20.30 • Janez Bončina Benč
in Primož Grašič

25. 8. ob 20.30 • Uninvited

2. 9. ob 19.00 • AddBeat, pojoča dekleta

22. 9. ob 19.00 • Pihalni orkester Alpina Žiri

Tržaške prikazni v Žireh

V aprilu smo v kinodvorani v Žireh gostili film Tržaške prikazni in njegove ustvarjalce, ki jih povezuje ljubezen do umetnosti, jezika in izjemnih posameznikov, kot je zamejski pisatelj, publicist in alpinist Dušan Jelinčič.

MAJA JUSTIN JERMAN

Film upodablja izjemnega mojstra besede, letošnjega Prešernovega nagrajenca za književnost, njegov odnos do jezika, vprašanj, ki se tičejo zamejstva, in ne nazadnje alpinistične podvige, ki so nekakšna rdeča nit tega ustvarjalnega in pokončnega slovenstva, prikazanega v filmu o Dušanu Jelinčiču.

Scenarij za Tržaške prikazni je napisal Robert Šabec, ki ga je naslovil z eno izmed Dušanovih zadnjih zbirk o znamenitih tržaških posebnostih. Mednje na svoj način sodi tudi portretiranec, saj je drugačen v širjenju slovenstva v zamejstvu ali povezovanju alpinizma z literaturo ter občutljivem zaznavanju življenja. Film je režiral Dušan Moravec, avtor številnih dokumentarcev. Med njegovimi zadnjimi, nedavno viden na RTV, je dokumentarec o izjemnem človekoljubnem dejanju slovenskega glasbenega para Žive Ploj Peršuh in Toma Peršuha, ki sta pred vojno rešila mlade ukrajinske glasbenike. Režiser je tako tankočuten opazovalec življenja, zato zna prisluhni podobnim protagonistom filmskih zgodb, ki se še zmorejo spraševati o temeljnih vprašanjih in tudi o bolj

Sredi aprila so v kinodvorani v Žireh gostili film Tržaške prikazni in njegove ustvarjalce. / Foto: Tanja Mlinar

metaforičnih, kot je, kam gre veter, ko ne piha. Direktor fotografije Matjaž Mrak je pripovedoval o izzivih s kraško burjo, kako jim je kot osrednji motiv filma znala popihati ob nepravem času.

Filmski večer in pogovor z ustvarjalci so nam začinile zadnje in mogoče letos skoraj edine res prave snežne razmere na cestah, ki so od osrednjega gosta Dušana Jelinčiča zahtevale mogočne napore, da se je po spolzkih cestah s Komna pridr-

Scenarij za Tržaške prikazni je napisal Robert Šabec, ki ga je naslovil z eno izmed Dušanovih zadnjih zbirk o znamenitih tržaških posebnostih. Mednje na svoj način sodi tudi portretiranec, saj je drugačen v širjenju slovenstva v zamejstvu ali povezovanju alpinizma z literaturo ter občutljivem zaznavanju življenja.

sal na žirovski oder. Ob pohvalah za to je skomignil, da se po preplezanih osem tisočakovih res ne bi spodobilo, da bi ga zadržale samo zimske razmere na cestah. Na našo srečo, saj mu je vremenskim razmeram primerno okleščeno publiko uspelo navdušiti z alpinističnimi in tržaškimi zgodbami, med katerimi zagotovo kraljuje očetova – zgodba Zorka Jelinčiča, znamenitega tigrovca, ki mu italijanski fašizem ni mogel načeti narodne zavesti in ponosa. V časih, ko se radi preizprašujemo, koliko je slednjega še v nas, ko se preradi oziramo le po plapolajočih zastavah in njenih dolžinah, bi bilo dobro prisluhni tako prepričljivi in konkretni vsebini o ljubezni do jezika in naroda, kot smo jo slišali ob protagonisti večera Dušanu Jelinčiču.

Osrednja proslava ob občinskem in državnem prazniku

Kulturni program s slavnostno sejo,

četrtek, 22. junij 2023
ob 19. uri
v dvorani DPD.

Organizator KUD Anton Jobst in Občina Žiri

Umetnik in domači kraj

Umrli je Tomaž Kržišnik (1943–2023), ki je bil tako žirovski kot slovenski umetnik. S svojimi deli je že v sedemdesetih inovativno zaznamoval slovensko likovno sceno, veliko ustvarjalnih in trajnih sledi pa je zapustil tudi v Žireh. V kraju, v katerem se je rodil in umrl in ga je imel neskončno rad ...

Slikar, oblikovalec, scenograf in likovni pedagog Tomaž Kržišnik se je rodil 9. februarja 1943 v Žireh. Študiral je na Akademiji lepih umetnosti v Varšavi in na njej leta 1968 magistriral. Po vrnitvi je v letih 1973–1976 učil na Šoli za oblikovanje v Ljubljani, od 1988 pa na Oddelku za oblikovanje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je bil izvoljen v naziv rednega profesorja in se 2008 upokojil. Med obema pedagoškima obdobjema je deloval kot svobodni umetnik. Umrli je v domu starejših občanov v Žireh, 22. maja 2023.

Na slovenski likovni sceni se je uveljavil v začetku sedemdesetih, najprej z inovativnimi dosežki na področju vizualnih komunikacij (plakati, znaki, celostne podobe ...) ter pri oblikovanju knjig in v knjižni ilustraciji. Njegov najmočnejši avtorski adut je bila ves čas »izrazno avtonomna risba« (dr. Stane Bernik), v njej je najbolj sam svoj. Prepoznamo jo tudi v njegovi gledališki scenografiji in v izdelkih uporabne umetnosti, pri oblikovanju keramike in stekla. Za svoja dela je prejel več visokih priznanj: nagrado Prešernovega sklada 1975 (za likovno podobo lutkovne predstave Zlata ptica), naziv Stadtmaler mesta Leverkusen (1988), Plečnikovo nagrado 1989 (za stvaritve na gradu Tabor, Laško), Prešernovo nagrado Gorenjske (1990) ... Občina Žiri ga je leta 2013 imenovala za častnega občana.

Zdaj pa pogledjmo, kaj vse je Tomaž ustvaril v domačem kraju. Najprej zaščitni znak Alpine, že leta 1969. Nastal je v času, ko je veljalo: »Žiri so Alpina in Alpina so Žiri.« Po tem znaku oziroma po čevljih, ki so ga nosili, so nas poznali v domovini in po svetu. Z Žirmi je povezana pesniška zbirka *Obraz Ivana Minattija*. Umetnik jo je oblikoval kot »knjigo objekt«, natisnila pa jo je žirovska tiskarna Etiketa v barvnem sitotisku leta 1972. Oblikoval je številne žirovske publikacije. Najvidnejše so: zbornik *Trideset let Alpine* (1977) in celostna po-

Tomaž Kržišnik na eni njegovih zadnjih fotografij, posneti na srečanju ob njegovi 80-letnici v Muzeju Žiri, 9. februarja 2023 / Foto: Tanja Mlinar

doba te obletnice, prvi zvezki Žirovskega občasnika (1980–1983), pesniški prvenec Franca Kopača *In hvaljeno nosi v sebi* (1983). Tomaž je bil prvi, ki si je že leta 1995 upal likovno upodobiti strašnega Lintverna, vodnega zmaja, ki je zaprt v Žirku; »portretiral« ga je tako, da je ta postal maskota starih Žirov. Gre za upodobitev z več aplikacijami, ena od njih je postala najbolj prepoznavni novoletni okrask mesta Žiri ... Likovno je sooblikoval številne interjerje. Med zasebnimi je najvidnejša umetnikova hiša na Starožirovski cesti 2. Med Kržišnikovimi umetniškimi posegi v javnih prostorih omenimo barvna okna spovednice v levem zvoniku župne cerkve sv. Martina v Žireh, na njih je upodobil svetopisemsko priliko o izgubljenem sinu (2002); likovno je opremil novo sejno sobo Občine Žiri (2004) ... Narisal je mnoge žirovske risbe in portrete, oblikoval uporabne izdelke iz keramike in stekla (pečnice, vaze ...). Ta »mala dela« so raztresene po vseh Žireh. Omeniti velja celostno podobo akcije *Selo 2001* (znak, plakat, pisemski papir, vizitke, več aplikacij ...). In ne nazadnje: o njegovi ustvarjalnosti priča tudi Kržišnikov vrt. Umetnik se je že 1977 odločil, da za svojo žirovsko hišo zasadi botanični vrt. Tej odločitvi je botrovalo predvsem dejstvo, da je bila mama njegove žene Maje, gospa Juta Krulc (1913–2015),

priznana slovenska vrtna arhitektka. Na številnih srečanjih v tem vrtu in v njegovih predstavah v medijih se nam je razkrilo dejstvo, da je Kržišnikov vrt tudi pomemben prispevek k biotsko in likovno raznovrstni podobi mesta Žiri. Tomaževa dela so bila v Žireh na ogled na treh razstavah. Prva je bila že leta 1976, ko sta z beograjskim kolegom Batom Kneževićem v avli kina Žiri skupaj postavila na ogled svoja dela s področja vizualnih komunikacij. Prvo samostojno razstavo (*Umetnost misli*) je dočakal šele marca 2019 v Kulturnem središču Stare Žiri. Tu smo priredili tudi priložnostno razstavo in srečanje z umetnikom na njegov 80. rojstni dan, 9. februarja 2023.

Tomaž, ohranili te bomo v lepem spominu in pomnili po tvojih delih, ki ostajajo z nami. **Miha Naglič**

Zahvala

Ob smrti Tomaža Kržišnika se zahvaljujemo za številne izraze sožalja. Hvala županu in Občini Žiri, Gasilskemu društvu Žiri, Ribiški družini, Domu Senecura, vsem prijateljem, sosedom in znancem za vse lepe in prijazne besede, misli in obujene spomine na Tomaža. Na svojo željo počiva v miru našega vrta. Maja Kržišnik in Tadej Kržišnik

Kaj mislijo krave

V Mali galeriji Muzeja Žiri si je samo še danes mogoče ogledati razstavo Simona Mlakarja z naslovom Kaj mislijo krave.

MAJA JUSTIN JERMAN

Mala galerija je v minulem mesecu ponujala prostor likovniku, ki je ne samo tematsko, ampak tudi družinsko povezan z Žirmi. Njegov oče Tone Mlakar je bil po rodu Žirovec, zato nam je še v večje veselje, da je slikar svoje krave začasno pustil premišljevat v našem muzeju.

Simon Mlakar je izjemno raznolik umetnik tako po tehnikah kot po snovi upodabljanja. Njegov opus se širi od klasičnega slikarstva tihožitij in krajine do konceptualne umetnosti prostorskih instalacij ter do oblikovanja plakata in še marsičesa. Zanimiva je njegova kontrastna zamenjava likovne teme. Če je jeseni 2021 v Groharjevi galeriji v Škofji Loki s prostorsko instalacijo To je naše veselje premišljeval o neskončnih dimenzijah kozmosa, pa je že takrat napovedal kustosu Boštjanu Sokliču, da ima v načrtu upodabljanje krav, in to v največjih možnih dimenzijah. Ta preskok iz makro- v mikrokozmos preproste podeželske motivike, kot so krave na paši, pa je samo na videz kontrasten, drugačen, presenetljiv. Globok razmislek o neskončnosti je lahko zelo blizu razpoloženju, v katero zapademo ob pogledu na popolno zlitost

Simon Mlakar ob odprtju razstave Kaj mislijo krave / Foto: Tanja Mlinar

krav s trenutkom, ki so mu med svojim zbranim preževanjem in zenovskim pogledom povsem predane. Stanje, ki jim ga lahko samo zavidamo. Če nas je neskončnost veselja vznemirjala, nas ta neskončni trenutek pastirskega miru pomirja, če ne navdaja z zavidanjem in mislijo, da nam je vedno bolj oddaljen. Skratka, razstava, ki govori v duhu realizma samo na prvi pogled, že ob drugem pogledu se najdemo v nekem dru-

gem razpoloženju, kot smo ga prinesli s seboj na razstavo.

Vse omenjeno smo ob odprtju izzvali s pomočjo improvizacije na orglicah Mira Božiča, ki je bukolično razpoloženje le še podkrepila, in z zapisom razstavi na rob brata Petra Mlakarja, ki je žal bil interpretiran le z mojim izposojenim glasom, saj je bil originalni avtor zadržan. Poln dogodek, podprt z obiskom številnih ljubiteljev umetnosti.

Poletna muzejska noč

V Kulturnem središču Stare Žiri se bo jutri, 17. junija, ob 17. uri začela Poletna muzejska noč, v sklopu katere bodo kot novost letos pripravili tudi delavnice za otroke in odrasle.

MATEJA RANT

V sklopu Poletne muzejske noči bodo tako letos pripravili tri delavnice. Ob 17. uri bo mogoče na delavnici z naslovom Divja hrana z Darjo Vrana spoznavati in nabirati samonikle divje užitne rastline. Na Volneni delavnici ob 18. uri pa bodo udeleženci s Petro Vengar – Petruško s tehniko suhega polstenja izdelali rajski vrčiček. Ob isti uri bodo mladi likovniki od petega leta starosti dalje

lahko lahko ustvarjali na delavnici za raziskovalce zmajev z Nušo Jurjevič.

Ob 18. uri bo potekala še predstavitev raziskovalnih nalog na temo dediščine učencev OŠ Žiri, ob 19.30 pa bodo v Mali galeriji odprli razstavo Nuše Jurjevič Zmajski svet in otroških risb z delavnice. Ob 20. uri se začne popotovanje z glasbo, besedo in plesom od Studenca do Prezbiterja in Vrta Kržišnik. Na Studencu bo mogoče prisluhniti Anji Jurca in Tinetu Kramperšku pri interpretaciji

Peric pod Žirkom Gregorja Rozmana, v Prezbiteriju bo svojo poezijo bral Miha Naglič. Na »plešočem« vrtu bodo pod vodstvom Tine Martinčič in Urške Trček zapeli in zaplesali v poletno noč otroci OŠ Žiri in Vrtca Žiri ob spremljavi Nagise Moritoki Škof in pod mentorstvom Jasne Knez in Tine Valentan z gosti. Noč bodo glasbeno zaokrožili mladi glasbeniki z »jam sessionom«. Letošnja novost bo tudi bogata ponudba rokodelskih izdelkov pred muzejem.

Prva obletnica delovanja doma starejših

Pred letom dni, točneje 9. maja, smo v domu starejših SeneCura Žiri na široko odprli vrata stanovalcem, svojcem in obiskovalcem ter tako začeli pisati prvo poglavje v – upamo si trditi – obsežni knjigi življenja stanovalcev našega doma.

MARIJA TAVŽELJ

Pravijo, da je vsak začetek težak in da je vsak nadaljnji korak lažji, bolj prepričljiv in odločnejši. Zaposleni in stanovalci v domu starejših SeneCura Žiri se s tem še kako strinjamo. Veseli in ponosni smo, da lahko z gotovostjo trdimo: uspelo nam je, zmagali smo. Prav s temi besedami smo začeli naše praznovanje prve obletnice doma v Žirih.

Vsi skupaj se dnevno trudimo, da je življenje v njem prijazno, prijetno in pestro. To dokazujemo s številnimi kulturnimi in družabnimi aktivnostmi,

Praznovanje prve obletnice v SeneCura domu starejših občanov Žiri / Foto: arhiv Senecura doma starejših občanov Žiri

ki jih pri nas ni malo. In prav takšno je bilo tudi letošnje praznovanje prve obletnice delovanja našega doma. Stanovalci in obiskovalci ter zaposleni smo lahko uživali v pestrem glasbenem programu. Za poskočne in plesne ritme je poskrbel harmonikar Luka Istenič, za-

pelj so nam člani vokalno-instrumentalne zasedbe BIS iz Poljanske doline, z raznolikimi instrumenti pa so se predstavili tudi učenci Glasbene šole Škofja Loka, enota Žiri. Res je bilo praznično in slovesno, mi vsi pa se že veselimo novih dogodivščin, ki so pred nami.

Praznovali z Adolfom Križnarjem

V SeneCura domu starejših občanov Žiri je svoj 92. rojstni dan v juniju praznoval Adolf Križnar, žirovska športna legenda.

MATEJA RANT

Praznovanje so v domu pripravili v sodelovanju z Domoljubnim društvom generala Rudolfa Maistra Žiri, katerega ustanovni in častni član je tudi Adolf Križnar. Kot je spomnil predsednik društva Janez Jereb, je bilo namreč 42 Maistrovih borcev iz Žirov, trije so v bojih za severno mejo umrli. »Tudi oče Adolfa Križnarja je bil Maistrov borec in kasneje partizan.« »Če ima Slovenija svoja Pogačarja in Rogliča, imajo Žiri svojega Adolfa,« pa je na Križnarjeve športne uspehe spomnil predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Žiri Ivan Albrecht. Praznovanje so popestrili z glasbo, ob kateri je Križnar tudi zaplesal in dokazal, da je v njem še vedno živ športni duh. Pa čeprav vsako jutro, ko v domu skupaj telovadijo, to pospremi z besedami: »Adolf, Adolf kaj bo s tabo, za nobeno nisi rabo.« Kot so zatrdili v domu, pa to vsekakor ne drži, saj telovadi bolje kot vsi skupaj.

Predsednik Domoljubnega društva generala Rudolfa Maistra Žiri Janez Jereb s slavljencom Adolfom Križnarjem / Foto: Mateja Rant

Pisana pomlad v Vrtcu Žiri

Pomlad v žirovskem vrtcu je bila letos barvita kot okoliški travniki, ki so jih vrtčevski otroci z veseljem raziskovali na vsakodnevnikih sprehodih, pa tudi v družbi dedkov in babic. Pred zaključkom vrtčevskega leta pa so zaznamovali tudi dan Zemlje, dan družine, dan knjige, dan dobrodelnosti in dan sonca.

JANA JENKO

Pomlad v žirovskem vrtcu je bila tudi letos izjemno pestra – nanjo so se najmlajši pripravljali že od začetka leta, saj jih je čakala priprava tradicionalne Izmenjave semen, ki je zaradi slabe vremenske napovedi potekala pod streho ob stari šolski telovadnici, a je bila kljub nekaj dežnim kapljam zelo uspešna. Obisk je bil odličen, semena in sadike pa uspešno zamenjani, in kot pravijo otroci iz žirovskega vrtca, so se prav vsi dobro prijeli in že uspešno rastejo na njivah, vrtovih in balkonih ter dajejo prve plodove. V duhu vrtnarjenja pa je bilo tudi letošnje pomladno medgeneracijsko sodelovanje – s člani skupin starejših za samopomoč, ki ju vodita Bernarda Lukančič in Vilma Mazzini, so ob dnevu Zemlje posadili nekaj rastlin, s sadikami pa so razveselili tudi stanovalce v domu starejših Snecura Žiri in jih ob obisku tudi skupaj z njimi posadili.

ZAZNAMOVALI DNEVE KNJIGE, DRUŽINE IN SONCA

Veliko veselja so v preteklih tednih v vrtec prinesli tudi različni tematski dogodki – ob dnevu knjige so se otroci s še večjim veseljem odpravili na obisk knjižničarke Nastje Šink, ki jih je razveselila z novimi zgodbami s knjižnih polic, ob dnevu sonca, ki se letos prepogosto skriva za oblaki, pa so pred vrtcem narisali veliko sonc in si tako pričarali poletje; 15. maja, ko praznujemo njihov dan, so se pogovarjali o družinah, na obisk v vrtec pa so konec maja povabili tudi dedke in babice ter jih najprej popeljali na kratek sprehod, nato pa jim pripravili še poseben nastop in tako skupaj preživeli krásno popoldne. Z zaključnim glasbenim nastopom so dogajanje v vrtcu popestrili tudi člani vrtčevskega pevskega zboru, ki pevsko znanje vse leto nabirajo na glasbenih uricah pod vodstvom Lare Gantar in Urške Trček. Otroci starejših skupin

Otroci so se z Boštjanom Peterneljem, vodjo policijskega okoliša Žiri, učili varne udeležbe v prometu. / Foto: arhiv vrtca

pa so se v spremstvu Boštjana Peternelja, vodje policijskega okoliša Žiri, odpravili na kratek, a še kako poučen sprehod in tako obnovili znanje o varni udeležbi v prometu.

PREDŠOLSKI OTROCI UŽIVALI NA KMETIJI

Konec aprila so se predšolski otroci odpravili na zadnje vrtčevsko letovanje in tri dni uživali na turistični kmetiji Pri Ljubici v Vinharjah. Obisk kmetije je bil, kot so povedali ob vrnitvi, zelo zanimiv, saj so se naučili marsikaj novega. Z vzgojiteljicami in gostitelji so si kmetijo najprej ogledali, nato pa se spoznali tudi z nekaterimi opravili – obiskali so Fortunov mlin, kjer so jim pokazali, kako poteka mletje žita, in iz zmlete moke nato spekli kruh. Sami so molzli krave in sveže mleko z užitkom popili, uživali so v jahanju ponijev in hribovskem teku pa tudi ob večernem tabornem ognju. Kljub temu da so se z veseljem vrnili domov in v vrtec, pa je bilo letovanje dogodivščina, ki si jo bodo za vedno zapomnili.

ZAČETEK POLETJA V ZNAMENJU VRTČEVSKIH ZAKLJUČKOV

V začetku junija so se otroci kombiniranih oddelkov odpravili na obisk v Zalo, kjer so uživali v gozdnih dogodivščinah in srečanju z medvedko Štefko, Raziskovalčki in Hihitalčki pa so obiskali Kekčevo deželo. Razveselili pa so se tudi obiska Miha Deželaka – Deželaka junaka, ki so ga pozdravili z navdušenjem in mu predali svoj prispevek za vse tiste otroke, ki brez njegove pomoči ne bi mogli poletnih počitnic preživeti na morju. Zdaj pa jih, pravijo, čakajo še zaključki – najprej zaključek dveh projektov – Prvi turistični koraki in Gozdni vrtec, nato pa še zaključni nastopi za starše, na katerih so nekateri že, drugi pa še bodo pokazali vse tisto, kar so se v preteklem vrtčevskem letu naučili. Potem pa se bodo skupaj s starši, vzgojiteljicami in »sovrtičkarji« veselili sproščenih poletno-počitniških dni.

Na letovanju v Vinharjah so predšolski otroci uživali ob tabornem ognju. / Foto: arhiv vrtca

Od vajenca do »spojljanja«

V maju se je zaključilo državno tekmovanje Mladi raziskovalci Slovenije, h kateremu že skoraj dvajset let pristopajo tudi žirovski osnovnošolci. V letošnjem šolskem letu so izdelali trinajst raziskovalnih nalog z različnih tematskih področij.

PETRA NOVAK

Raziskovalno nalogo so na območnem tekmovanju v Naklem uspešno zagovarjali Zoja Zupančič (Prekinitev nosečnosti), Nejc Novak, Neja Peternel, Neža Bogataj z dvema nalogama (Od vajenca do dijaka in Žirovski gojzar), Anja Reven, Sara Eniko (Ne me spojlat), Izadora Kopač, Ema Jesenko, Lana Eniko (Pravilno prati, ne stran metati, okolje varovati), Nela Pečelin, Lana Vrhovec, Mija Novak (Vidki in naše srajčice), Lucija Peternel (Orhideja, Dalija, Begonija, Iva ali Maja?), Lara Mole (Ali ima draginja že zadnjo besedo?), Timotej Ian Poljak, Gaber Baldasin (Invazivne tuje-rodne vrste v Žireh), Tara Krvina, Lucija Petrovčič, Neža Poljanšek (Po prejemu Sv. Duha ...), Kristina Cankar, Nana Zupančič (Prva lastovka še ne prinese pomladi), Manca Demšar, Anja Razingar,

V drugi krog in na srečanje v Mursko Soboto sta se uvrstili nalogi Od vajenca do dijaka: dediščina žirovske čevljarške šole in Ne me spojlat.

Kaja Kosmač (Najboljši meni). Prvih osem navedenih nalog je na regijskem tekmovanju osvojilo prvo mesto (bronzasto priznanje) in možnost udeležbe na državnem tekmovanju.

V drugi krog in na srečanje v Mursko Soboto sta se uvrstili nalogi Od vajenca do dijaka: dediščina žirovske čevljarške šole in Ne me spojlat. Neja, Neža in Nejc so raziskovali čevljarško šolo, internat in dediščino, ki sta jo tako šola kot internat zapustila. Poglobili so se v iskanje informacij o začetkih šole, načinu poučevanja, učiteljih, hrani in načinu življenja takratnih učencev oziroma dijakov. Ugotavljali so pomen šole in internata ter njun vpliv na razvoj Alpine kot podjetja in življenje v Žireh. Sara in Anja pa sta se v svoji nalogi ukvarjali z govorico mladih, ki nastaja na spletu – tako imenovanim internetnim slen-

Mladi raziskovalci na regijskem tekmovanju v Naklem / Foto: arhiv šole

gom. Omenjena raziskovalna naloga ponuja vpogled v to, katera besedna vrsta je med slengizmi, ki se pojavljajo na družbenih omrežjih, najbolj zastopana. Vseh pet učencev, ki so bili izbrani za drugi krog tekmovanja, je osvojilo srebrno priznanje.

Posebna pohvala pa gre tudi petošolcem Drejcu Pečelinu, Tianu Bizjaku, Izi Mli-

nar, Lovru Mlinarju in Uli Novak, ki so se že v petem razredu srečali z raziskovanjem in izdelali raziskovalno nalogo Glasbena šola v Žireh. Na regijskem tekmovanju jo bodo zagovarjali prihodnje šolsko leto. Vse v letošnjem letu izdelane naloge so objavljene tudi na šolski spletni strani pod zavihkom Mladi raziskovalci za razvoj Žirov.

VISTA HIDRAVLIKA d.o.o.
Kosovelova ulica 14, 4226 Žiri

www.vista-hidravlika.si
info@vista-hidravlika.si
+386 4 50 50 600

Proizvodni program:

- hidravlični cilindri
- hidravlična vodila
- hidravlični agregati

Zaposlimo STRUGARJA
na klasični ali CNC stružnici.

Poskrbimo za projektiranje, montažo in servis.

Certifikat kakovosti ISO

OD IDEJE DO IZDELAVE

ŽIRfit razgibal skoraj sto Žirovcev

Žiri so bile zadnjo majsko soboto fit! Povabilu ambulante Arcus Medici na ŽIRfit 2023, enodnevni športno-preventivni družabni dogodek z meritvami telesne zmogljivosti, se je letos odzvalo skoraj sto Žirovcev, ki so vsak po svojih zmožnostih uspešno opravili z zastavljenimi izzivi.

JANA JENKO

Statistično gledano se je letošnjega ŽIRfita udeležilo več žensk kot moških, najbolj zastopana pa je bila starostna skupina med 45 in 65 let, pravi kineziologinja Nina Istenič in ob tem posebej pohvali aktivne žirovske starostnike: »Udeležba je bila letos zelo pisana, saj se je meritev udeležila tudi skupina stanovalcev iz doma starejših občanov SeneCura Žiri, ki so nam pokazali, da tudi starost nikakor ni ovira za to, da smo lahko fit.«

Lepa udeležba in dobro vzdušje, ki sta zaznamovala sončno sobotno dopoldne na ŽIRfitu, sta znova dokazala, da se Žirovci dobro zavedajo pomena dejavnega življenjskega sloga in odgovornosti za svoje zdravje in dobro počutje. Kaj pa pravijo rezultati? »Na splošno so se udeleženci v vseh starostnih kategorijah najbolje odrezali pri t. i. tappingu – testu dotikanja plošče z roko, ki ocenjuje hitrost izmeničnih gibov rok. Povprečne rezultate so dosegali na področjih gibljivosti ramenskega obroča, ravnotežja ter moči mišic nog, rok in ramenskega obroča. Podpovprečni so bili rezultati pri meritvah predklona, moči stiska pesti in poligona nazaj, nekoliko slabši kot navadno pa so bili tudi rezultati na testih vzdržljivosti, torej pri hoji na dva kilometra in hoji oziroma teku na 600-metrski razdalji. Ne glede na rezultate smo bili veseli množične udeležbe tudi na zahtevnejših testih vese v zgibi,

Žirfit 2023 je razgibal skoraj sto Žirovcev. / Foto: arhiv ambulante Arcus Medici

poligona nazaj in teka na 600 metrov,« prve rezultate kratko povzema kineziologinja Nina Istenič in se v imenu ekipe ambulante Arcus Medici zahvaljuje vsem, ki so jim pri letošnji izvedbi pomagali.

Zahvala velja ekipi prostovoljcev, ki so tudi letos poskrbeli, da so vse meritve potekale tekoče, strokovno in z dobro mero pozitivne energije, za posluš in podporo pa se zahvaljujejo tudi Občini Žiri, Osnovni šoli Žiri, žirovskim podjetjem in Športnemu društvu Tabor Žiri, brez katerih bi bil ŽIRfit v takšni obliki veliko težje izvedljiv. Za konec pa se zahvaljujejo tudi vsem udeležencem, ki s svojo zagnanostjo, ko pri posameznih meritvah iztisnejo iz sebe še zadnje zaloge moči, dokazujejo, da je ekipa ambulante Arcus Medici z ŽIRfitom na pravi poti.

Poleti poskrbite za zaščito pred soncem

JANA JENKO

Čeprav topli sončni žarki prav prijetno pobožajo in nas spremljajo pri vsakodnevni opravi, kot so delo na vrtu, športne aktivnosti, druženje s prijatelji, pikniki ..., pa pretirano izpostavljanje soncu ni priporočljivo, saj lahko povzroči akutne sončne opekline ali pusti kronične škodljive učinke na naši koži, očeh in imunskem sistemu.

Kožni rak je po statističnih podatkih v Sloveniji najpogostejši – pri ženskah je na prvem mestu med vsemi raki, pri mo-

ških pa je po pojavnosti takoj za rakom prostate, njegova pojavnost pa je dokazano povezana z izpostavljanjem UV-sevanju in s pogostostjo sončnih opeklin, še zlasti v otroški dobi, pravijo v ambulanti Arcus Medici in po predlogu Nacionalnega inštituta za javno zdravje kratko povzemajo nekaj preprostih ukrepov, ki lahko pripomorejo k zmanjšanju škodljivih učinkov izpostavljenosti UV-sevanju. V poletnih dneh se soncu ne izpostavljate namerno, predvsem pa omejite izpostavljanje soncu med 10. in 17. uro, ko je to najmočnejše. Za vroče poletne dni izberite

te primerna, lahka oblačila in pokrivala ter zaščitite svoje oči s sončnimi očali ustrezne kakovosti. Dnevno spremljajte napovedi UV-indeksa in temu prilagajajte svojo zaščito, v katero vključite tudi kemične varovalne pripravke.

Seveda pa ob vsem povedanem ne smemo pozabiti, da ima sonce tudi številne koristne učinke – najpomembnejši je zagotovo nastanek vitamina D, večja izpostavljenost svetlobi in toplota pa pozitivno vplivata tudi na naše počutje ter spodbujata gibanje v naravi, ki blagodejno vpliva na naše zdravje.

Gorenjsko kolesarsko omrežje v celoti označeno

Svetovalni organ gorenjske regije za razvoj kolesarstva (SORK), ki ga sestavljajo predstavniki treh razvojnih agencij (Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj, Razvojne agencije Zgornje Gorenjske in Razvojne agencije Sora), predstavniki gorenjskih občin ter kolesarji, sporoča, da je Gorenjsko kolesarsko omrežje (GKO) v celoti označeno tudi na terenu.

**NINA KOBAL, BARBARA ŠPEHAR,
ANDREJ ZALOKAR**

Projekt je zasnovala skupina SORK, idejna vodja sta bila Andrej Zalokar (društvo Rekreatur) in Stevo Ščavničar (nekdanji direktor Razvojne agencije Zgornje Gorenjske).

Gre za skrbno izdelan preplet 640 kilometrov državnih in lokalnih kolesarskih povezav na Gorenjskem in v šestih sosednjih občinah. Pri določitvi so upoštevali mednarodne kriterije prometne varnosti, atraktivnost pokrajine in dosegljivosti gostinskih in servisnih storitev, trase pa je potrdilo vseh 24 vključenih občin ter Direkcija RS za infrastrukturo. Omrežje je označeno z namenom usmerjanja kolesarjev, tako domačinov kot tudi turistov. Namen je, da na terenu označeno kolesarsko omrežje ustrezno promoviramo in predstavimo njegove potenciale tako za turizem kot

za spodbujanje trajnostne mobilnosti. Po želji se vsak kolesar lahko odloči za daljšo turo, ki povezuje več povezav v celovito traso, ali pa med številnimi priporočenimi cestami v omrežju, ki povezuje kraje, izbere kratko turo. Ponuja orientacijo, vpogled v možnosti, olajša pot ali morda celo spodbudi h kolesarjenju.

GKO lahko šele zdaj, ko so povezave na terenu fizično označene, začnemo razvijati s ciljem, zaradi katerega smo ga vzpostavili, tj. urejena infrastruktura, ki turističnim in drugim deležnikom omogoča razvoj kolesarskega turizma in izboljšanje kolesarske infrastrukture na lokalnem in regionalnem nivoju. Na trasah poleg kolesarjem prijaznih ponudnikov želimo spodbujati postavitev kolesarskih števec, počivališč, polnilnic za e-kolesa in vsega drugega, kar sodi v urejeno kolesarsko omrežje, ki bo primerljivo s tistimi iz kolesarsko

razvitih držav. Gorenjska je prva regija v državi, ki je enotno označila tako državno kot tudi lokalno omrežje. V SORK-u si prizadevamo, da se po vzoru označitve GKO z rdečimi usmerjevalnimi tablami označijo tudi druge lokalne kolesarske povezave na Gorenjskem. S tem namenom pripravljamo Smernice za označevanje lokalnih kolesarskih povezav.

Označitev omrežja na terenu so poleg Ministrstva RS za infrastrukturo, Direkcije RS za infrastrukturo financirale občine Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Mestna občina Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica, Cerklje, Kamnik, Komenda, Logatec, Medvode in Vodice, koordinacijo pa je izvajala Razvojna agencija Zgornje Gorenjske.

Izguba sluha – nevidna invalidnost

BORIS HORVAT - TIHI, PREDSEDNIK DRUŠTVA AURIS KRANJ

Izguba sluha oziroma naglušnost je nevidna invalidnost, ki lahko doleti slehernega med nami, razlogi so lahko precej raznoliki in posledica različnih dejavnikov. Najpogostejši razlog je starostna izguba, ki se običajno začne že po 40. letu, ko se začnejo pojavljati že prvi simptomi, ko slabše slišimo televizijo, radio, telefon ali ne razumemo pravilno, kaj nam govorijo, še posebno v družbi, ko govori več oseb naenkrat. Zelo pogosto je izguba sluha posledica dela v hrupnem okolju, ker je premalo pozornosti namenjene preventivi in zaščiti sluha. Posledice se neizogibno pokažejo tudi v času staranja. Pogost razlog pa je tudi dedna preobčutljivost na zvok.

Uradna statistika potrjuje, da ima pri starejših nad 65 let že vsaka druga oseba resne težave v komunikaciji zaradi izgube sluha. Zdravstvena stroka naglušnost klasificira po stopnjah, od lažje do težje naglušnosti, in sicer na podlagi meritev pri specialistih ORL. Temu primerno je treba tudi pravilno nastaviti slušni aparat. Glede na to, da izguba sluha pomeni tudi

resno oviro pri komunikaciji, je to lahko tudi eden glavnih razlogov samoizolacije, kar pri posamezniku še bolj poudari občutek osamljenosti. Vse to so tudi ključni razlogi, da je naglušnost med glavnimi povzročitelji demence, depresije in drugih psihosocialnih obolenj.

Vse to so razlogi, da je pri vsaki izgubi sluha najpomembnejši korak pravočasno ukrepanje in ustrezno informiranje. Iskane rešitve na spletu je izguba časa in denarja, ker čudežne rešitve in bližnjice ne obstajajo, nobena naglušnost ni ozdravljiva, je pa zagotovo vsaka naglušnost tehnično rešljiva, zato je zelo pomembno pravočasno poiskati prave in točne informacije o kakovostnih slušnih aparatih, ki jih subvencionira ZZZS, in drugih medicinsko-tehničnih pripomočkov ter tudi o vseh pripadajočih pravicah, ki so zapisane v veljavni zakonodaji. To je tudi osnovno poslanstvo Medobčinskega društva gluhih in naglušnih za Gorenjsko Auris Kranj, kjer smo vedno na voljo za vsa vprašanja in dileme ob izgubi sluha, in sicer na telefonski številki 041 908 550 ali pa po e-pošti auris.kranj@gmail.com.

Čipke letos navdihnili Marica Albreht

»Ustvarjalni duh Marice Albreht živi naprej,« so poudarili ob odprtju letošnjih razstav 17. Slovenskih klekljarskih dni, ki so jih posvetili prav letošnji jubilanarki.

MATEJA RANT

Pred tremi leti preminula dolgoletna predsednica društva Cvetke Marica Albreht bi namreč letos praznovala osemdesetletnico. Marici Albreht so se zato ob odprtju klekljarskih dni poklonili tudi z osemdesetimi klekljanimi cvetovi, ki so jih na oder prinesle učenke Čipkarske šole Žiri. Spomnili pa so se še treh letošnjih jubilanek, ki so skupaj z Marico Albreht pisale žirovsko klekljarsko zgodbo: osemdesetletnic Marice Strel in Nade Jereb ter devetdesetletnice Tinca Slabe, ki je ob tej priložnosti prejela naziv častne članice društva Cvetke.

Pri pripravi razstav je tako letos sodelovala tudi družina Marice Albreht, je pojasnila predsednica društva Cvetke Tanja Mlinar. »Njen mož Branko je obnovil kolo, ki je bilo dolga leta njeno glavno prevozno sredstvo. S kolesom se je vozila tudi na Otlico, kjer je najprej učila, pa v Idrijo ...« V kapeli Male Cvetke so na razstavi Čipke so bile njeno življenje predstavili del njene bogate klekljane zapuščine, ki jo je ustvarjala sama in v sodelovanju z drugimi v projektih, pri čemer so občudovanje vzbujali predvsem mašni plašči. V galeriji Svoboda pa si je bilo na razstavi Iz Maričine skrinje mogoče ogledati čipke, ki so jih članice društva Cvetke naklekljale na podlagi vzorcev iz zbirke Marice Albreht, pri čemer so izbrali predvsem manj znane oziroma redko videne »muštre«. Ob že omenjenih razstavah, na katerih je bila v ospredju Marica Albreht, si je bilo letos mogoče ogledati tudi razstavo klekljanih angelčkov, ki so nastali v okviru natečaja. Angelček je navdihnil več kot sto mojstric klekljanja, pa tudi deset učenk čipkarskih šol iz Žirov, Železnikov in Idrije. Na natečaju je prvič zmagala domačinka Hilda Pečelin, drugo mesto je osvojila Vlasta Mezek iz Škofje Loke, tretje pa Milena Kalan Frančeškin iz Nove Gorice. Že tradicionalno so razstavo pripravili še v prostorih občine, kjer je svoj klekljani nakit predstavila Marica Strel, svoje slike s čipko pa Katica Podbršček. Kot vsako leto je v

Letošnje jubilanke (od leve proti desni) Marica Strel, Tinca Slabe in Nada Jereb z voditeljico Jano Jenko / Foto: Tina Dokl

Pri pripravi razstav je sodelovala tudi družina Marice Albreht. Njen mož Branko je obnovil kolo, ki je bilo dolga leta njeno glavno prevozno sredstvo. / Foto: Tanja Mlinar

V kapeli Male Cvetke so na razstavi Čipke so bile njeno življenje občudovanje vzbujali predvsem mašni plašči. / Foto: Tanja Mlinar

sklopu klekljarskih dni potekalo še tekmovanje v klekljanju, na katerem je letos zmagala Marija Kosmač iz Spodnje Idrije. Marica Albreht se je klekljanju zapisala že kot petletna deklica, kasneje pa je tudi sama svoje klekljarsko znanje prenašala na mlajše generacije. »Učencem številnih generacij je s svojim zgledom vcepila potrpežljivost, vztrajnost, natančnost, delavnost in občutek za lepoto. S svojim znanjem, srčnostjo in širino duha se je v spomin vseh, ki so jo spoznali in z njo ustvarjali, zapisala kot klekljarska legenda in sinonim za klekljanje,« so poudarili ob odprtju klekljarskih dni. Tudi župan Franci Kranjc je poudaril, da brez Marice Albreht in Cvetk klekljanje v Žireh na bi bilo, kar je, in njihovih čipk in Žirov ne bi poznali daleč naokoli. »Tudi letošnje razstave so neponovljive, zato upam, da boste pri svojem delu vztrajale tudi v prihodnje,« je klekljaricam še zaželel župan.

Romarski biseri južne Italije

Leto je hitro minilo in vsi, ki smo lani romali v Srbijo in Severno Makedonijo, se še z veseljem spominjamo lepih trenutkov, ki smo jih tam doživeli. Zato smo se še lažje odločili in pohiteli s prijavami, ko je žirovski župnik Andrej Jemec ob novem letu oznanil, da nas letos odpelje na župnijsko romanje v južno Italijo.

JANEZ STANONIK

Kljub slabi vremenski napovedi smo se zgodaj zjutraj 27. aprila lahko brez dežnikov zbrali pri avtobusu in še v temi se je skupina šestdesetih romarjev odpeljala proti Logatcu. Najprej nas je nagovoril župnik Andrej Jemec in s kratko molitvijo smo se priporočili za srečno vožnjo. Nato pa je še vodička Iza povedala, da je pred nami tisti dan 650 kilometrov poti.

Italija je razdeljena na dvaindvajset pokrajin. Njena zelena barva na zastavi predstavlja baziliko, bela mocarelo, rdeča paradiznik. Je zelo bogata z rodovitno in kvalitetno zemljo, zato zastava simbolizira kmetijstvo. Res se vozimo ure in ure mimo polj, posejanih s pšenico, oljno repico, oljkami, evkaliptusi, korozi, trtami in še in še. Vozimo se mimo San Marina, ki je za Vatikanom druga samostojna država v Italiji, seveda pa nas ob strani vedno spremlja tudi Jadransko morje. Popoldne smo v Anconi in za dobre pol ure v Loretu. Tu imamo sveto mašo. V mogočni baziliki stoji nazareška hišica, v kateri je nadangel Gabriel oznanil Mariji, da bo spočela in rodila Jezusa. To hišico je pripeljala družina Angeli iz Nazareta, da je tam ne bi oskrunili muslimani. V priprošnji sv. družini za vse dobro si ogledamo še mesto in nato v lepem sončnem vremenu sledi triurna vožnja po malo bolj razgibanem terenu v glavni cilj našega romanja, San Giovanni Rotondo, kjer je deloval sv. pater Pij.

Po obilnem zajtrku in še rahlo utrujeni od vožnje prejšnjega dne se odpeljemo v lepem sončnem dopoldnevu do svetišča stare cerkve in samostana San Giovanni Rotondo, kjer je živel in deloval Francesco Forgione. Ob posvečenju v duhovnika si je izbral ime pater Pij. Najprej imamo mašo v stari cerkvi. Poleg nje pa stoji ogromna nova cerkev, ki sprejme v prostor 6500 ljudi. V povprečju jo obišče vsako leto šest do osem milijonov romarjev. Posvečena je bila leta 2004,

Žirovski romarji pri svetišču stare cerkve in samostana San Giovanni Rotondo. / Foto: arhiv Janeza Stanonika

zgrajena pa samo iz darov vernikov, ki so ga obiskovali. Bil je zelo iskan in priljubljen spovednik. Skoraj vse življenje je nosil stigme – znamenja Kristusovih ran, najraje pa jih je skrival pod rokavicami. Ogledamo si še muzej z njegovimi osebni predmeti, vidimo tudi njegovo celico s posteljo in knjigami, v kriпти v novi cerkvi pa še njegove posmrtno ostanke, ki so ohranjeni v celoti. V spodnjem delu cerkve pa je na stenah ogromno Rupnikovih mozaikov. Po ogledu se povzpemo do bližnjega hriba, do prve postaje križevega pota. Nato po rahli strmini navzgor do zadnje štirinajste. Ko končamo, se po bližnjih stopnicah spustimo v dolino po 250 stopnicah, kar je lep preizkus za noge. Nato sledi odhod v bližnji Monte Sant'Angelo na ogled romarske cerkve sv. Mihaela, do katere pa vodi 98 stopnic v podzemno cerkev v votlini. Za presenečenje tega popoldneva je poskrbel domačin Branko iz Žirov, ki se je z motorjem potepal po Italiji in nas spotoma obiskal.

Tretji dan našega romanja se odpeljemo v mestece Alberobello, kjer vidimo zanimive stožčaste hišice, grajene iz kame-nja, tudi streha je iz istega materiala.

Sledi obisk cerkve sv. Antona Padovanskega. Vozimo se po sami ravnini, nikjer nobenega hriba ali gore, samo lepo obdelana polja nas spremljajo na obeh straneh avtobusa. Zopet sami nasadi trte, češenj, oljk in mandljev, po katerih je Italija znana kot največja pridelovalka v Evropi. Prispemo do Barija, ki je bil v srednjem veku poznan kot največji center preprodaje sužnjev. Sveto mašo sta duhovnika darovala na grobu sv. Nikolaja – Miklavža. Pravim sta, ker so se nam pridružili še romarji iz Prevalj. In v cerkvi je mogočno zadonela slovenska pesem. Prevaljčani so imeli med seboj zelo dobre pevke in pevce.

Četrty dan našega romanja je naš cilj še obisk Lanciana. V tem mestu je pri sveti daritvi duhovnik podvomil v resničnost Jezusove navzočnosti v hostiji in ta se je pred njim spremenila v meso srčne mišice, vino pa v pet kapelj krvi. Mesto Lanciano (po naše sulica) je poznano po vojaku, ki je s sulico prebodel Jezusa. Ta se je tukaj rodil in pozneje tu tudi obsojen umrl. Mi pa se po sveti maši poslavljamo iz prelepih romarskih krajev, polni čudovitih vtisov in novih spoznanj.

Priprava strategije starosti prijazne občine Žiri

V okviru lokalne akcijske skupine za starosti prijazno občino Žiri smo se pogovarjali o trajnosti in sistematičnosti delovanja na področju staranja.

MARTA GRČAR, INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA ZA GERONTOLOGIJO IN MEDGENERACIJSKA SOŽITJE

V Žireh se je na področju razvoja starosti prijaznih okolij v zadnjih letih zgodil bliskovit razvoj. Lani smo po dolgih letih prizadevanj dobili svoj dom za starejše občane. S sodelovanjem občine v projektu TAAFE smo intenzivneje razvijali okolje za kakovostno življenje in zdravo staranje naših občanov (delo za povezovanje doma za starejše in skupnosti, usposabljanje družinskih oskrbovalcev, usposabljanje prostovoljcev za kakovostno staranje, intenzivno ozaveščanje ipd). Škoda bi bilo, da bi po odprtju doma in končanju intenzivnega projektnega dela prenehali s takšnimi prizadevanji.

Po zgledu drugih občin v Svetovni in slovenski mreži starosti prijaznih mest in občin se kaže priprava strategije starosti prijazne občine Žiri kot smiselni razvojni korak naprej. S tem si občine zagotovijo trajnostni pristop na področju staranja in sožitja med generacijami, ki ni vezan zgolj na priložnostne projekte in akcije. V prispevku lahko preberete o pomenu strategije, o tem, kako bo narejena in kako lahko k njenemu oblikovanju prispevate tudi vi.

Zakaj je strategija eden ključnih korakov na poti k starosti prijazni skupnosti in tudi pogoj za članstvo v Svetovni mreži? V prvi vrsti zato, da je lokalna skupnost pravočasno pripravljena na znatno povečanje starejšega prebivalstva. Dandanes ima približno 25 odstotkov prebivalstva več kot 60 let, v prihodnosti bo ta delež znašal kar 40 odstotkov; delež starejših od 80 let, ki po večini potrebujejo dolgotrajno oskrbo, pa se bo povečal od dva- do trikrat. Strategija v tej zahtevni situaciji služi kot kompas, ki kaže, v katero smer mora pluti občina, da bo situacijo dobro obvladala. Če vsak v občini na področju staranja vesla v svojo smer, se izgubi ogromno energije, ladja pa ostaja na mestu. Osnovno vodilo pri pripravi strategije je sistematičnost. Priprava strategije je odločilni korak

Po zgledu drugih občin v Svetovni in slovenski mreži starosti prijaznih mest in občin naj bi tudi v Žireh pripravili strategijo starosti prijazne občine Žiri. / Foto: arhiv Inštituta Antona Trstenjaka

za ureditev celostne integrirane dolgotrajne oskrbe. Kot smo v preteklosti že pisali, takšno oskrbo v kraju potrebuje okoli štiri odstotke prebivalstva: od 100 prebivalcev kraja je eden nastanjen v domu, tri pa oskrbujejo doma. Težnja prizadevanj, vključno z izgradnjo manjšega doma, je, da se lahko vsi občani starajo v svoji občini; okrog sodobnega doma pa vpeljati vrsto drugih programov. Prav slednje bo verjetno ena ključnih nalog Občine Žiri v prihodnjih letih. Glede na porast števila starejših prebivalcev bi bilo iluzorno misliti, da bodo lahko domovi za stare ljudi sprejeli takšno število ljudi, saj to ni ne finančno

ne kadrovsko vzdržno. Po zgledih iz tujine bo prednostna naloga razvijanje programov za razbremenitev svojcev, da bodo zmogli oskrbo.

Poleg integrirane dolgotrajne oskrbe sta pomembni tudi skrb za staranje 20 odstotkov še sorazmerno zdrave upokojenske generacije ter skrb za medgeneracijsko vzgojo za novo solidarnost. Kakovost življenja vsake generacije je namreč odvisna od njihove povezanosti in medsebojnega spoštovanja. Poleg tega Svetovna zdravstvena organizacija v programu Starosti prijaznih skupnosti priporoča devet področij za konkretne ukrepe: 1. stavbne in zunanje javne površine, 2.

Združimo moči že na samem začetku priprave strategije starosti prijazne občine Žiri. Vabimo Vas, da nam pošljete vaše pobude in opažanja, ki se navezujejo na vprašanja: 1. Kaj vse je v občini Žiri starosti prijazno, da smo lahko tega veseli in na to ponosni? in 2. Kaj bi se dalo v naši občini spremeniti, popraviti, organizirati, da bi bila bolj prijazna starim in z njimi vsem ostalim? Opažanja pošljite na elektronski naslov leja.zakelj@iat.si ali pa jih sporočite na telefon 064 138 553. Na voljo smo vam tudi za druga morebitna vprašanja.

prevoz, 3. bivališča, 4. družabno življenje, 5. spoštovanje in vključevanje v družbo, 6. družbeno angažiranje in zaposlitvene možnosti, 7. komuniciranje in informiranje, 8. storitve skupnosti in zdravstvenih služb ter 9. varnost. Znotraj tega okvira se mora vsaka krajevna skupnost sama vprašati, kaj njeni prebivalci potrebujejo, kaj zmorejo in kaj hočejo. Graditi moramo tako na realnih potrebah občanov in občank kot na zmožnostih, drugače strategija ostane seznam želja. Poleg tega je treba priti tudi do odločitve, kaj v neki občini hočemo, saj so strateški dokumenti podlaga za pripravo akcijskih načrtov, usmeritev za konkretna prizadevanja, orientacija za razpise. Vse to prinese konkretnost, ki je naslednje vodilo pri pripravi strategije po metodologiji Slovenske mreže starosti prijaznih mest in občin. Strategija ni zadnji korak, ampak en korak na poti prizadevanj. Da

je temu res tako, poskrbimo s tem, da že v sami strategiji napišemo (in se o tem predhodno odločimo), kako jo bomo uresničevali, kateri konkretni koraki nas čakajo po sprejetju strategije.

Ne nazadnje do strateških usmeritev, ki ne bodo zgolj formalnost in ne le dokument, na katerem se bo nabiral prah, lahko pridemo samo skupaj. In sicer: občinska politika in uprava, stroka (socialna, zdravstvena, gerontološka) in civilna sfera, stari ljudje sami, vsi zainteresirani občani! Skupaj lahko sestavimo realnejšo sliko stanja na terenu; skupaj najdemo boljše rešitve; skupaj lahko naredimo več. Odločitve, sprejete skupaj, nas zavezujejo tudi k njihovega skupnemu uresničevanju, za katero smo odgovorni vsi, ne le politika in uprava, niti ne samo stroka, niti ne samo civilna sfera. Zato strategijo pripravljamo v več korakih, v katere mora-

jo biti vključene vse zgoraj naštetih skupine ljudi. V prvem koraku ugotavljamo potrebe in analizo stanja. V naslednjih korakih bomo primerjali sliko stanja s strokovnimi usmeritvami in dobrimi praksami od drugod. To bo izhodišče na eni strani za pripravo strateških usmeritev, na drugi strani pa tudi za določitev prioritet in konkretnejše načrtovanje korakov za uresničevanje le-teh.

V ta namen bomo v naslednjih mesecih organizirali nekaj srečanj. Poleg članov lokalne akcijske skupine starosti prijazne občine Žiri, ki je nosilec priprave strategije, vabljeni na delavnice zainteresirani občani in občanke! Če se želite vključiti v proces, sporočite to na naslov: leja.zakelj@iat.si ali po telefonu: 064 138 553. Več si nas bo zavihalo rokave, bolj tehtno bomo lahko postavili temelje za področje staranja in medgeneracijskega sožitja v občini Žiri.

Skupina družinskih oskrbovalcev

V žirovski knjižnici se vsako tretjo sredo v mesecu srečuje skupina svojcev.

LEJA ŽAKELJ, INŠTITUT ANTONA TRSTENJAKA ZA GERONTOLOGIJO IN MEDGENERACIJSKO SOŽITJE

Skupina se je oblikovala po zaključnem usposabljanju za družinske oskrbovalce, ki ga je lani v domu za starejše izvedel Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje. Družinski oskrbovalci smo vsi, ki nekaj ur tedensko ali dnevno skrbimo za svojega bolnega, starostno onemoglega ali invalidnega svojca.

Domača oskrba je zelo plemenito in hkrati tudi zelo zahtevno delo, mnogi se pred to nalogo znajdejo nepripravljeni, brez znanja in ne vedo, kam se obrniti po pomoč. Glavni namen skupine je, da si člani nudimo oporo in pomoč. Na srečanjih si člani skupine izmenjujemo izkušnje pri oskrbi in koristne informacije. Pogovarjamo se o različnih boleznih svojih svojcev, s kakšnimi težavami se srečujemo in kako jih rešujemo. Nekateri člani imajo že veliko izkušenj pri skrbi za onemogle in lahko s svojim znanjem pomagajo tistim, ki se s tem še srečujejo. Oskrbovanje je z znanjem in podporo lažje. Na majskem srečanju smo govorili o

V žirovski knjižnici se vsako tretjo sredo v mesecu srečuje skupina svojcev. / Foto: Vladimir Gappov

možganski kapi in srčnem zastoju – o prepoznavanju znakov ter ukrepanju, ki nam ga je pripravila članica skupine, ki je tudi medicinska sestra. Skupina si bo v poletnih mesecih vzela malo premora, nadaljujemo septembra, ko se bomo pogovarjali o preležaninah ter

kako jih preprečevati. Skupina je odprta za vse, ki oskrbujete, boste oskrbovali v prihodnje ali pa vas ta tematika zanima. Vabljeni, da se nam pridružite, za več informacij se obrnite na leja.zakelj@iat.si ali na telefonsko številko 064 138 553.

Prireditve nas združujejo

Turistično društvo (TD) Žiri ta konec tedna pripravlja tradicionalno žirovsko kolesarsko prireditev, ki bo pod imenom Vikend Žirovskega kolesarskega kroga 2023 potekala že 22. leto po vrsti.

MAJDA TREVEN, TD ŽIRI

Vikend Žirovskega kolesarskega kroga (ŽKK) 2023 je sklop dogodkov, ki naznanjajo novo sezono kolesarjenja in teka po označenih trasah ŽKK. Vsi dogodki so namenjeni rekreativnemu druženju in so netekmovalni. Imamo štiri kolesarske in dve tekaški varianti. Vsaka trasa ima svojo težavnostno stopnjo, za vse pa je potrebna obvezna kolesarska oprema. Trasa ŽKK je zelo dobro označena in poteka po začrtani trasi iz centra Žirov po okoliških hribih in dolinah skozi zaselke petih občin: Žiri, Idrija, Gorenja vas - Poljane, Vrhnika in Logatec ter treh pokrajin: Gorenjska, Primorska in Notranjska. Tako je poskrbljeno za izurjene kolesarje, ki lahko prekolesarijo celoten ŽKK (56 km), pa tudi za družine in najmlajše, tudi predšolske otroke s starši, ki lahko prekolesarijo vzhodni (28 km) ali zahodni (29 km) krog. Na kontrolnih točkah ob čudovitih razgledih in okrepčilu s propagandnim materialom opozarjamo tudi na dediščino teh krajev, kot so ostanki rapalske meje in utrdbe Rupnikove linije. Naš namen je tudi, da udeleženci ŽKK spoznavajo bližnje kraje, vasi in zaselke, razglede z okoliških hribov

ter lokalno zgodovino. Velik poudarek je tudi na zelenem turizmu in promociji naše lepe okolice. Tudi letos bomo sodelovanje na ŽKK nagradili. Vsak kolesar ali tekač s kartončkom ŽKK zbira žige (štiri), ki so dostopni vsak dan v letu. Ni več organiziranih vodenih etap, udeleženci sami izbirajo čas, kdaj bodo prostovoljno odkolesarili ali odtekli vnaprej izbrano traso ŽKK. Kartonček z zbranimi žigi se nato predloži v našem TIC-u in prevzame zaslužno praktično nagrado. Vikend Žirovskega kolesarskega kroga 2023 bo namenjen predvsem dodatnemu dogajanju. Izvedena bodo predavanja, delavnice in predstavitve, sejem rabljene kolesarske opreme, možen bo tudi voden obisk lokalne turistične ponudbe. Že nekaj let zapored namreč na omenjeni konec tedna pripravimo tudi enega izmed naših novih dogodkov Turistični dan Žirov, kjer zainteresiranim ponudimo brezplačne vodene ogledne Žirov. Letos smo se odločili, da damo prednost predstavitvi nove klekljarske zbirke v Muzeju Žiri. Danes bo tako v okviru tega dogodka mogoč brezplačen voden ogled Muzeja Žiri in vseh zbirk v muzeju, voden ogled opravljamo od 17. do 20. ure. Vikend Žirovskega kolesarskega kroga

2023 poteka ves konec tedna. V tem času bo odprt naš TIC, kjer bo mogoče dobiti vse potrebne informacije. V TIC bo možno že danes od 12. ure dalje kupiti kartončke ŽKK 2023. Cena kartončka ostaja enaka kot prejšnja leta, to je deset evrov. Letos je poudarek predvsem na meddruštvenem sodelovanju ter sodelovanju z domačimi podjetji in lokalnimi ponudniki. Pri organizaciji in izvedbi dogodkov nam poleg članov in simpatizerjev TD Žiri ob finančni podpori Občine Žiri in domačih podjetij priskočijo na pomoč tudi člani Zveze šoferjev in avtomehaničnikov Žiri, skupina bolničarjev, PGD Dobračeva, vzgojiteljice iz vrtca pri Osnovni šoli Žiri in mladi taborniki iz Roda Zelenega Žirka.

Nocojšnji večer je namenjen predstavitvi in delovanju domačega Moto kluba Sairach ter motorističnemu potopisnemu predavanju v izvedbi njihovih članov. Osrednje dogajanje bo jutri, ko bomo v dopoldanskem času v centru Žirov pred Zadržnim domom pripravili še ostale spremljevalne dogodke. Poleg predstavitve novih e-koles in kolesarske opreme bo potekal tudi sejem rabljene kolesarske opreme. Obenem se nam bodo v dopoldanskem času pridružile tudi članice Klekljarskega društva Cvetke iz Žirov in nam predstavile delovanje svojega društva, možen pa bo tudi ogled klekljarske razstave v Galeriji DPD Svoboda Žiri. Pripravljamo dogodek tudi za najmlajše. Od 9. ure dalje se bodo lahko v spremstvu staršev ali skrbnikov preizkusili na kolesarskem poligonu v ŠRC Pustotnik. Ob 12. uri sledi odprtje letošnje poletne sezone na Pustotniku. Nedelja pa bo namenjena lokalni turistični ponudbi ter prostovoljni vožnji ali teku po ŽKK. Ob 12. uri pa lepo vabljeni na ribiški piknik, ki ga pripravljajo člani ribiške družine. Vsi, ki bodo sodelovali na ŽKK v času Vikenda Žirovskega kolesarskega kroga 2023, bodo še dodatno nagrajeni. Ob prevzemu kartončka ŽKK bodo prejeli vrednostni bon, ki ga bodo letos, kot novost, lahko porabili že med samim kolesarjenjem ali tekom. Bon, ki bo veljaven samo ob koncu tedna od 16. do 18. junija, boste lahko porabili v Lovski koči na Javorču, Planinski koči na Svetih Treh kraljih, Planinski koči Na Mrzlk, Kmečkemu hramu Fortuna na Ledinskem Razpotju, Turistični kmetiji Pr' Jureč in v centru Žirov v lokalih Bistro Ambasada, Okrepčevalnica Ambasada, Slaščičarna Ambasada in Okrepčevalnica Bahač.

Konec tedna bo potekal Žirovski kolesarski krog. Fotografija je simbolična. / Foto: Iztok Bončina

V novo sezono z novim vodstvom

Upravni odbor Turističnega društva (TD) Žiri je v aprilu sprejel mojo odstopno izjavo in me razrešil funkcije vršilke dolžnosti predsednice Turističnega društva Žiri. Kot vršilec dolžnosti je vodstveno mesto Turističnega društva Žiri prevzel Simon Šubic.

MAJDA TREVEN, TD ŽIRI

V obdobju od leta 2018 do sedaj je bilo izpeljanih kar nekaj odmevnih dogodkov. Vsako leto smo organizirali naše redne, stalne dogodke, se vsako leto udeležili sejma Alpe Adria v Ljubljani, izvedli pušno povorko in redni letni občni zbor. Vsako leto smo pripravili vsaj eno potopisno in eno strokovno predavanje, sodelovali na izmenjavi sadik in semen, pripravili Cvetlični sejem in ocenjevali lepo urejene vrtove in hiše, organizirali Žirovski kolesarski krog in Pohod ob Rapski meji. Na več lokacijah smo obesili table z reklamnim materialom, sklenili dogovor z Občino Žiri in tako pridobili v lastno uporabo stojnico. Redno smo sodelovali z domačimi in sosednjimi društvi od blizu in daleč in tako predstavljali Občino Žiri na Zmajskem festivalu, Živimo Žiri in Srečanju z razgledom.

V letu 2018 smo sodelovali v vseslovenski akciji Turistična patrolja in osvojili drugo mesto za turistom najbolj prijazno občino po izboru bralcev Svet24 in pridobili naziv občina obrti in okusov. Posneli smo televizijsko oddajo Dobro jutro, kjer se je na naše povabilo predstavilo trideset podjetij, podjetnikov in društev iz Žirov. V sodelovanju z Ljudsko univerzo Škofja Loka smo kot dogodek v Tednu vseživljenjskega učenja 2019 organizirali več brezplačnih vodenih izletov in ga poimenovali Turistični dan Žirov. Od takrat ga redno izvajamo vsako leto v vikendu Žirovskega kolesarskega kroga (ŽKK). Z dogodki smo vztrajali tudi v letu 2020, ki ga ne bomo pozabili zaradi pandemije. Število članov se je povečalo za polovico in nas je trenutno 148, kar je pripomoglo k izvedbi 20. Žirovskega kolesarskega kroga. Številki primerno smo pripravili tudi dogajanje. Spremenili smo koncept dogodka in ga spremenili v vikend dogajanja spremljevalnih dogodkov, kolesarjem in tekačem pa s postavitvijo žigov na trasi ŽKK omogočili kolesarjenje ali tek katerikoli dan v letu. Organizirali smo piknik na prostem za vse člane TD Žiri,

Majda Treven (desno) z Ivanko Žakelj na sejmu Alpe Adria / Foto: osebni arhiv

bili gostitelji in organizatorji 50. Srečanja turističnih delavcev Gorenjske. Na organiziranem tečaju za lokalne turistične vodiče smo enajstim prostovoljcem iz našega kraja omogočili izobraževanje in pridobitev licence za lokalnega turističnega vodnika. S pomočjo Občine Žiri smo izdali zemljevid občine Žiri v klasični obliki v 2000 izvodih, ki pa so že skoraj pošli. Redno smo upravljali in objavljali na naši Facebook strani Turistično društvo Žiri, uspelo nam je pridobiti spletno stran <https://visitziri.si/>. Uspešno smo izpeljali tudi prijavo na projekt Rokodelskega centra DUO in v sklopu mednarodnega projekta CCI-4TOURISM INTERREG pridobili del sredstev za nadgradnjo svoje spletne strani z interaktivnim zemljevidom Žirov in spletnim mobilnim vodnikom. Ves čas pa smo seveda skrbeli za promocijo z reklamnim materialom, turistično ponudbo in informacijami v naši turistično-informativni točki in spodbujali sodelovanje med lokalnimi in sosednjimi društvi, kajti v sodelovanju in povezovanju je moč. Ta moč pa nas bo naredila še bolj vidne, kot smo že zdaj. Srčno upam, da je bilo naše delo, pod mojim vodenjem, vidno in sprejeto pozitivno.

Vsi smo se trudili po svojih najboljših močeh, delovali in delali smo v upanju, da delamo dobro in v korist vseh, ne glede na društveno pripadnost. V prepričanju, da je naše prostovoljno delo temeljilo predvsem v smislu promocije Žirov in naših biserov, ki jih ni tako malo, se vam na tem mestu zahvaljujemo za vso vašo podporo in strinjanje. Vsem članom in nečlanom, ki ste nam velikokrat priskočili na pomoč, Občini Žiri ter vsem sponzorjem, ki ste nam nemalokrat omogočili izvedbo naših prireditev, pa še enkrat iskreno zahvaljujemo.

IN NA KONCU ...

Verjetno je kdo ob našem delu opazil napake ali z našim delom ni bil zadovoljen. Mogoče bi delo lahko opravili boljše, če bi za svoje napake vedeli, zato pristopite k nam in nam to povejte. Mi se bomo vsekakor potrudili, da bomo čim več takih napak tudi popravili oziroma odpravili. Novemu vodji, vršilcu dolžnosti predsednika Turističnega društva Žiri Simonu Šubicu in vsem članom upravnega odbora pa pri vodenju društva, promociji kraja in organizaciji prireditev želimo obilo uspeha, pozitivne energije in ustvarjalnosti.

Peš romanje k Mariji Pomagaj

Člani romarskega društva ŠmaR Žiri so se v maju odpravili na romanje na Brezje k Mariji Pomagaj. Nekaj romarjev se je odpravilo na pot že v petek, glavnina pa v soboto.

METKA BOGATAJ

Spet kliče nas venčani maj,
k Mariji v Brezjanski ta raj,
prek cvetne dobrave,
tja v lepe višave,
pot nas na Brezje pelja,
kjer Marija je sveta doma.

Takole nekako lahko začnem z opisom letošnjega peš romanja romarjev društva ŠmaR iz Žirov na Brezje. V hladnem in skoraj deževnem zgodnjem sobotnem jutru se nas je kar precej zagnanih romarjev zbralo pri dobraveški cerkvi, spet po letu dni, da poromamo in poneseemo svoje prošnje k Mariji Pomagaj na Brezje. Božjepotnik Matjaž Oblak nam je izrekel dobrodošlico in zaželel srečno na poti, potem pa je vajeti v svoje roke prevzel naš vodja Sebastijan Pagon. Razpoloženje je bilo nasprotje vremenu, saj smo bili odlično razpoloženi, prijetno vzdušje pa je s svojimi domislicami kot vedno popestri naš Janez Urh. Kot da nima na svojih plečih že sedem križev – dobre volje mu nikoli ne zmanjka.

Nekaj dežnih kapljic kot za »žegen iz nebes« nas je porosilo kmalu po začetku, nato pa smo lahko dežnike in pelerine za ta dan kar pospravili na dno naših nahrbtnikov. Do Hotavelj je pot minila zelo hitro, tam pa nas je čakala naslednja skupina romarjev. Število romarjev se je povzpelo kar nad 20, vsak s svojimi mislimi smo pot premagovali bolj ali manj zadihani. Vmes je ura odbila sedem in čas za prvo povezavo z Bogom v molitvi. Pod Starim vrhom sta se nam pridružili tudi naši dobri romarski znanki iz Poljan in skupina se je spet povečala. V Selško dolino smo prispeli kmalu po opoldanskem angelovem češčenju, ki smo ga zmolili pred kapelico med potjo. Da, teh znamenj na naši poti ne manjka, in prav lepo je gledati, kako so nekatera lepo okrašena v Marijinem šmarničnem mesecu maju. Malce počitka v Selcih je bilo dobro tako za

Romarji društva ŠmaR iz Žirov pred baziliko Marije Pomagaj na Brezjah / Foto: arhiv društva

telo kot tudi za dušo. Noge so se spočile za naslednji, v klanec položen cilj, to je Jamnik. Na Gorenji Dobravi smo se ustavili in si privezali dušo v tamkajšnji gostilni, sledil je le še ciljni sprint, če se po športno izrazim. Čas je bil vseskozi naš zaveznik in niti malo se nismo obremenjevali s tem, ali bomo pravočasno priromali do Marije in skupaj z njo darovali sveto mašo. Vsak je v svojih mislih že premleval, koga se bo v prošnjah in molitvah spomnil, za koga bo prosil, koga Mariji priporočil. Verjamem, da je prav vsakega Marija slišala in uslišala, kajti ona ne izbira med nami, vsem nam je naklonjena, vsi smo njeni – mladi, stari, revni, bogati, pridni in poredni. Kako mora močna biti njena volja, da nas vse v svoje varstvo sprejme. O, ko bi ji bili lahko čisto malo podobni. Svet bi bil preprosto lep. Zvon je oznanil, da smo čisto blizu. Le še korak, dva in pročelje bazilike nas je pozdravilo v sončnem siju. Tam so nas pričakali tudi romarji, ki so svojo pot začeli že prej. Franci je svojo skupino namreč na pot pospremil že v petek, postanek in prenočitev

so imeli v Selcih. Preoblačenje, preobuvanje, priprava za sveto mašo so bila še zadnja naša opravila. Pri maši nas je mašnik posebej pozdravil. Nekoliko utrujenih nog, a neskončno srečni, da smo spet premagali zahtevnih skoraj petdeset kilometrov, smo prisostvovali maši, poslušali šmarnice in prosili Marijo za blagoslov. Pridružili so se tudi romarji, ki so prispeli z avtobusom skupaj z božjepotnikom Matjažem. Ob koncu ne gre brez skupnega fotografiranja pred baziliko. Avtobus nas je že čakal in prav hitro smo se odpravili proti Žirem. Matjaž, Sebastijan in Janez so nam namenili nekaj lepih besed, za katere smo jim hvaležni. Biti član take skupine pomeni privilegij. Tu se spojita zrelost, izkušnje in skoraj še mladostna razigranost v eno. Nihče ni bolj pomemben, vsi enaki, vsi Marijini. Radost je bila v naših srcih in komaj že čakamo, da se spet odpravimo, tokrat malce proti vzhodu, proti Šoštanjju, na naše dolgo romanje. Lepo bo, saj drugače ne more biti. Marija, ti pa prosiš za nas in vodi nas po pravi poti, da nas nobena težava ne zmoti.

Na turnirju kar trije velemojstri in velemojstrica

Na prvem šahovskem turnirju za pokal Poljanske doline (PPD) letos se je sredi maja v Žireh zbralo triintrideset šahistov, med njimi ena šahistka.

MARKO KAVČIČ

Šah ima v Žireh dolgo tradicijo oziroma zgodovino. Šahovski klub Alpina je bil ustanovljen leta 1963. Domači igralci, že prvo leto jih je bilo v klubu več kot trideset, so nastopali v Gorenjski šahovski ligi in se udeleževali raznih turnirjev. Aktivnosti tako igralcev kot kluba so se kasneje zmanjševale in konec sedemdesetih let je delovanje kluba zamrlo.

Sredi osemdesetih let je žirovski šah doživel renesanso. Z organizacijo šahovske trim-lige je kraljeva igra pod mojim vodstvom v Žireh spet oživela. Višek je doživela nekje na prelomu tisočletja, ko se je za ekipni naslov prvaka borilo osem ekip iz Žirov, Poljanske doline, Idrije in Cerknega. Leta 1986 se je začelo igrati v DD Partizan, nadaljevalo se je v gostilni Pri Županu, od srede devetdesetih let pa v klubskih prostorih TK Kamšk. V tistem času je v eni sezoni nastopalo več kot trideset šahistov in nekaj šahistk. Šah na tej ravni se v Žireh še vedno igra, ni pa več ekipne lige. Na posameznih srečanjih – enkrat tedensko od oktobra do aprila – se igrajo turnirji, na katerih nastopa od pet do osem igralcev. Pred desetletjem je nove ideje o organiziranju šahovskega dogajanja v Žireh in Poljanski dolini vnesel Matjaž Mazzini. Po različnih lokacijah od Škofje Loke do Žirov je organiziral turnirje za pokal Poljanske doline (PPD). Prva serija šestih turnirjev je bila leta 2014. Do leta 2020 (do pojava koronavirusa) je bilo vsako leto organizirano od šest do osem turnirjev. Področje, kjer so se igrale serije turnirjev PPD, se je razširilo še na Železnike, Idrijo, Cerkno in celo Tolmin. Turnirji so privabili udeležence iz različnih krajev Slovenije, od popolnih začetnikov do šahovskih velemojstrov. Leta 2019 smo na pobudo Matjaža Mazzinija ustanovili nov klub Šahovski klub 64 s sedežem v Žireh, ki združuje šahiste Žirov in Poljanske doline. ŠK64 je tudi organizator ali soorganizator vseh turnirjev PPD.

Po triletnem zatišju zaradi covid-19 se vračajo turnirji serije PPD. Letos so predvideni štiri turnirji, prvi je bil odigran v Žireh drugo majsko soboto. Zbralo se je 33 šahistov, med njimi tudi ena šahistka.

V Žireh je sredi maja potekal prvi letošnji šahovski turnir za pokal Poljanske doline. / Foto: arhiv organizatorja

Igralo se je sedem krogov po švicarskem sistemu na 15 minut po igralcu. Teritorialno je bila zasedba zelo pestra, saj so prihajali iz klubov, ki delujejo v Ljubljani, Kranju, Radovljici, Mariboru, Komeni, Trbovljah, Trzinu, Idriji, Posočju ter seveda iz Žirov in Poljanske doline. Po jakosti je bil turnir zelo »močan«, saj so sodelovali kar trije velemojstri (prvi trije nosilci) in ena velemojstrica. Številka ena je bil Jure Škobrne (po rejtingu trenutno tretji igralec v Sloveniji), številka dve je bil Marko Tratar in številka tri (najmlajši slovenski velemojster) Jan Šubelj. Edina predstavnica na turnirju je bila ženska velemojstrica Darja Kapš. Jan Šubelj, najmlajši med najboljšimi, je

bil absolutni zmagovalec. Znotraj turnirja je bilo tekmovanje po več kriterijih. V kategoriji veteranov nad 60 let je sodelovalo devet igralcev, najboljši pa je bil mednarodni mojster Leon Mazi. V konkurenci osnovnošolcev do 15 let je sodelovalo sedem mladostnikov, najboljši je bil Žan Bajda. V konkurenci igralcev, ki prebivajo v UE Škofja Loka, je bilo 14 šahistov. Najboljši med nami je bil Matevž Lotrič iz Železnikov. Dvaindvajset pa je bilo igralcev z rejtingom do 1800. Najuspešnejši je bil Žan Bajde, najboljši še po drugem kriteriju. V okviru športnih iger Škofje Loke je bilo tudi ekipno tekmovanje. Nastopilo je enajst dvojic. Najboljši par sta bila Jan Šubelj in Ožbej Markun.

andi
TISKARNA

Vse za promocijo
DOGODKOV in
PRIREDITEV
na enem mestu!

04 510 58 50
info@andi.si
Idrijska cesta 3a
4226 Žiri

Poletni bralni namigi

Pozna pomlad in poletje mnoge zvabita ven, na vrt in v naravo. Toplo sonce, dolgi dnevi in lepo vreme nam omogočajo, da se ukvarjamo in sproščamo doma na vrtu ali pa se odpravimo na izlet in raziskovanje naše lepe dežele. Zato sem kot bralno priporočilo pripravila tudi nekaj, kar nam bo prišlo prav v tem lepem letnem času.

MAJDA TREVEN,

VODJA KRAJEVNE KNJIŽNICE ŽIRI

MIŠA PUŠENJAK: VRTNARIMO Z MIŠO PUŠENJAK, KMEČKI GLAS

Miša Pušenjak, katere strokovna priporočila za zdrav in lep vrt imajo slovenski vrtičkarji radi zaradi poljudne razlage in priročnosti, je izdala novo knjigo.

Knjiga oziroma priročnik je razdeljen v več poglavij. V uvodu opiše nekaj osnovnih načel tudi na temo vrtnarstva, v nadaljevanju pa natančno opisuje dela v vrtu v vseh letnih časih. Napisanih je veliko nasvetov glede tal in rodovitne zemlje. Poudarek je predvsem na pridelovanju vrtnin, tako na gredicah, visokih gredah kot v zaščitenem prostoru, kot so rastlinjaki, tople grede, skozi celo leto, za vsak mesec posebej. Samostojno poglavje je namenila kolobarjenju ter zalivanju in namakanju. Vodniku vrtnin po vrtu sledi tudi poglavje o boleznih in škodljivcih ter naravnem varstvu vrtnin in na koncu tudi poglavje o pobiranju pridelka in skladiščenju pridelanih vrtnin. »Zemlja je naše osnovno orodje. To so dobro vedeli naši predniki in po desetletjih, stoletij se ta zavest ponovno obuja. To drži ne glede na to, ali pridelujemo vrtnine, sadje, vinsko trto, zelišča, smo ljubiteljski ali profesionalni pridelovalci, pridelujemo konvencionalno ali ekološko. V zemlji se vse začne, zato moramo biti do nje še toliko bolj pozorni,« pravi avtorica knjige in nadaljuje takole: »Vrt ni namenjen samo pridelavi hrane. Je tudi prostor, kjer se spočijejo naši možgani, prostor za druženje družinskih članov, za pogovore s sosedi, prijatelji. Nisem prepričana, da je res, da so v zemlji mikroorganizmi, ki spodbujajo nastajanje hormonov sreče, a meni zagotovo pomeni vrt prav to. Naj pomeni to tudi vam in naj vam pomaga pri delu na vrtu, predvsem pri prilagajanju na vsakoletne izzive, pomaga tudi ta knjiga.«

MARJAN ŽIBERNA: DALEČ OD PONORELEGA SVETA: 60 MANJ OBISKANIH TURISTIČNIH BISEROV SLOVENIJE, MLADINSKA KNJIGA

Marjan Žiberna, uveljavljen pisatelj in publicist, nam v novem vodniku ponuja šestdeset predlogov za izlete v manj obiskane kraje po vsej Sloveniji. Vodnik nam kaže pot daleč od ponorelega sveta, od dolgih čakalnih vrst, cestnih zastojev in nagnetenih glavnih trgov. Povabi nas, da se prepustimo radovednosti in spoznamo manj znane bisere Slovenije, ki pa niso nič manj osupljivi od glavnih turističnih atrakcij. Knjiga ima enajst tematskih sklopov, zasnovanih geografsko po slovenskih pokrajinah, zaobjema pa vse od raziskovanja manjših mest, ki so ohranila svoj značaj, do dvorcev, ki še vedno razkrivajo svojo zanimivo preteklost. Vodi nas do osupljivih kočkov narave, kjer se pretakajo slapovi, zrcalijo jezera, zibajo mogočna drevesa in kjer nam pot prekrižajo majhne in velike živali.

IRENA CERAR: PRAVLJIČNE POTI BREZ MEJA, SIDARTA

Po Pravljičnih poteh Slovenije, Pravljičnih poteh v zgodovino in Kamniških pravljicnih poteh so Pravljične poti brez meja že četrta knjiga pravljicnih poti Irene Cerar. In zagotovo največji zalogaj tako za avtorico kot za vse druge sodelujoče. Velja za najpopolnejši izletniški vodnik po slovenskem zamejstvu in je bogato opremljen s fotografijami, ki prikazujejo vso lepoto in pestrost pokrajin onstran meje.

V knjigi je opisanih 50 izletov, ki vabijo k raziskovanju raznolikih zamejskih pokrajin. Obiskali boste lahko alpske doline, razgledne vrhove, slikovite soteske, gozdove, podzemelske jame, slapove, reke, jezera in morje. Na poti si boste lahko ogledali tudi številne gradove, starodavne vasi in cerkvice, mline in še marsikaj lepega. Knjiga sledi preizkušeni zasnovi Pravljičnih poti in predstavi tudi 52 ljudskih pravljic in pripovedk,

povezanih z opisanimi kraji. Zgodbe je ilustriralo šest priznanih slovenskih ilustratork in ilustratorjev. Dodobra premišljen izbor ciljev, ki so poznavalsko in poljudno predstavljeni z ljudskimi pripovedkami in pravljicami, opremljeni z vrhunskimi ilustracijami in fotografijami, presegajo zasnovi klasičnega družinskega izletniškega vodnika. Gre za precej več. Gre za potopisno in literarno popotovanje po zamejskih krajih, ki so med matičnimi Slovenci žal premalo poznani, ter po naravni in kulturni dediščini onkraj meje, kamor se lahko mirno odpravimo sami ali z otroki.

KNJIŽNICARKE PRIPOROČAMO

Nagrada kresnik, ki letos praznuje 33 let, je najvišje priznanje za najboljši slovenski roman prejšnjega leta in ima v slovenskem literarnem prostoru posebno mesto. Prvič so nagrado podelili junija 1991, v letu rojstva slovenske države. Podelitev nagrade je tudi poletni kulturni ritual, ki poteka na kresno noč 23. junija. Poimenovanje kresnik izhaja iz imena poganskega mitološkega bitja, ki se je najraje pokazalo takrat, ko je imelo sonce največjo moč. Ta luč je stalnica vsakoletne prireditve, ko zmagovalni avtor simbolno prižge kresni ogenj. S kresnikom nagrajeni romani se pogosteje znajdejo tudi na naših bralnih seznamih. S tem je osnovni namen nagrade – predstavljati slovensko romaneskno ustvarjalnost – dosežen. Kot priporočilni seznam za poletno branje smo tako pripravili seznam vseh kresnikovih nagrajencev in nominirancev vse od leta 1991 dalje.

Prvi ožji izbor desetih nominirancev 2023 se je 23. maja skrčil na pet finalistov:

Dijana Matković: Zakaj ne pišem

Katja Gorečan: Materinska knjižica

Lado Kralj: Ne bom se več drsal na bajerju

Katarina Marinčič: Ženska s srebrnim očesom

Tina Vrščaj: Na Klancu

Tudi letos na belo nedeljo na Vrh

Člani romarskega društva ŠmaR Žiri sezono romanj vsako leto običajno začnejo z romanjem na 884 metrov visoki Vrh Svetih Treh Kraljev na belo nedeljo, ko je tam pomladni romarski shod.

JURE FERLAN

Tako je bilo tudi letos. V nedeljo, 16. aprila, so se zbrali pri gostilni Katernik, pot jih je vodila čez Goropeke, mimo samotnih domačij do božjepotne cerkve, posvečene Svetim trem kraljem. Tam so prisostvovali slavnostni romarski maši ob 10. uri, po njej so bili deležni tudi prijazne pogostitve, ki so jo za vse obiskovalce pripravili domačini.

Cerkev na Vrhju je bila v sedanji obliki postavljena na mestu starejše leta 1698. Kot božja pot k Svetim Trem Kraljem je še posebno slovela 17. in 18. po celi deželi Kranjski in širše. Tu so se nekoč priporočali tudi Mariji Pomočnici, predvsem za zdravje ljudi in živine. Obiskovalce pritegne razkošna cerkvena oprema, saj so v njej trije baročni oltarji iz črnega kamna. Na glavnem je grb škofije Freising, ki priča, da je vse do tu segalo loško freisinško gospodstvo. Sveti trije kralji,

Romarji iz Žirov na Vrhju Svetih Treh Kraljev / Foto: Jure Ferlan

Gašper, Miha in Boltežar, veljajo za zavetnike popotnikov in romarjev, zato je začetek romarske sezone pri njih še kako na mestu.

GORENJSKI GLAS V VSAK DOM NA GORENJSKEM

14 dni brezplačnega časopisa

Akcija 14 dni brezplačnega časopisa je namenjena vsem, ki Gorenjskega glasa še ne poznate ali ga kupujete v prosti prodaji. Podatke za dostavo pošljite na narocnine@g-glas.si ali pokličite 051/682 217. Po preteku 14-dnevnega obdobja vam časopisa ne bomo več pošiljali, vas bomo pa poklicali, povprašali za mnenje in predstavili pogoje za naročino.

Pridružite se naši veliki družini naročnikov, ne bo vam žal!

V akciji ne morejo sodelovati obstoječi naročniki in tisti, ki živijo na istem naslovu kot naročnik. Prav tako ne morejo sodelovati tisti, ki so obdobje brezplačne naročnine v zadnjem letu že izkoristili.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Gorenjski glas je najbolj bran regionalni časopis v Sloveniji.

Her nec

VLEČNE KLJUKE

Kvalitetna in hitra montaža

www.her nec.si
info@her nec.si
Tel: 01 362 10 11

Her nec, d. o. o.
Spodnje Pirniče 53 c
1211 Ljubljana Šmartno

BRINK

Your perfect fit.
brink.eu

Nogometni klub praznoval abrahama

Ob koncu pomladne nogometne sezone so minulo soboto v Nogometnem klubu (NK) Žiri praznovali petdeseto obletnico ustanovitve.

MATEJA RANT

Praznovanje so začeli že dopoldne, ko so se na tekmah s starši in trenerji najprej predstavile mlajše selekcije, popoldne pa je sledila še članska tekma z ekipo klubskih veteranov. Po tekmah pa so pripravili predstavitev zbornika z naslovom Naprej, rumeni, ki so ga izdali ob jubileju.

Avtor in glavni urednik zbornika Marko Kavčič je pojasnil, da so NK Žiri ustanovili 1. aprila 1973, ustanovitelj in prvi predsednik pa je bil Marjan Špeh, ki je prišel kot čevljar v Žiri. Na ustanovni skupščini se je zbralo 14 nogometnih navdušencev. Do leta 2012, ko so se preselili na sedanjo lokacijo ob športni dvorani, so žirovski nogometaši trenirali na

Ob praznovanju petdesetletnice so se na tekmah s starši in trenerji najprej predstavile mlajše selekcije. / Foto: Estera Vehar

igrišču na Rakovniku. Na nogometnem igrišču na sedanji lokaciji imajo urejeno tudi namakanje, ob njem je tribuna s tristo sedeži. »Pomožno igrišče pa ima tudi razsvetlavo, kar nam omogoča treninge tudi v spomladanskem in jesenskem času, ko so dnevi krajši.« Letos je po besedah Marka Kavčiča občina dokupila še dodatne površine ob nogometnem stadionu. »Resno namreč razmišljam o ureditvi igrišča z umetno travo,« je pojasnil Kavčič. V klubu ta čas nastopajo z ekipami U9 do U15 ter mladinci in člani, ki igrajo v tretji slovenski ligi. Pod njihovo okrilje sodi tudi nogometni vrtec, konec avgusta pa pred začetkom nove sezone organizirajo tudi nogometno šolo.

Marko Kavčič je poudaril tudi nekaj največjih uspehov kluba. Že v prvi sezoni so

nastopili v 2. gorenjski ligi in se po zmagi uvrstili v 1. gorenjsko ligo. V 1. gorenjski ligi so njihovi člani dvakrat slavili zmago, in sicer v sezonah 2001/2002 in 2017/2018, prav tako so dvakrat zmagali mladinci, in sicer v sezonah 2010/2011 in 2014/2015. »Leta 2015 so postali tudi pokalni gorenjski prvaki.« Ekipa U15 si je zmago v prvi gorenjski ligi prislužila v sezoni 2011/2012 in letos. Kot je še poudaril Marko Kavčič, so v sezoni 1990/1991 osvojili 2. mesto v 1. gorenjski ligi, a ker prvouvrščeni niso izpolnjevali vseh pogojev, jim je to prineslo uvrstitev v 2. slovensko ligo. »To je bil prvi preboj na tekmovanje pod okriljem Nogometne zveze Slovenije.« V naslednji sezoni bodo že deveto (šesto zaporedno) leto igrali v 3. slovenski ligi.

Marko Kavčič (levo) in predsednik kluba Drago Kramperšek / Foto: Estera Vehar

POGREBNIK

z vami že 30 let

NOVO

poslovna enota:

Šutna 11, 4209 Žabnica

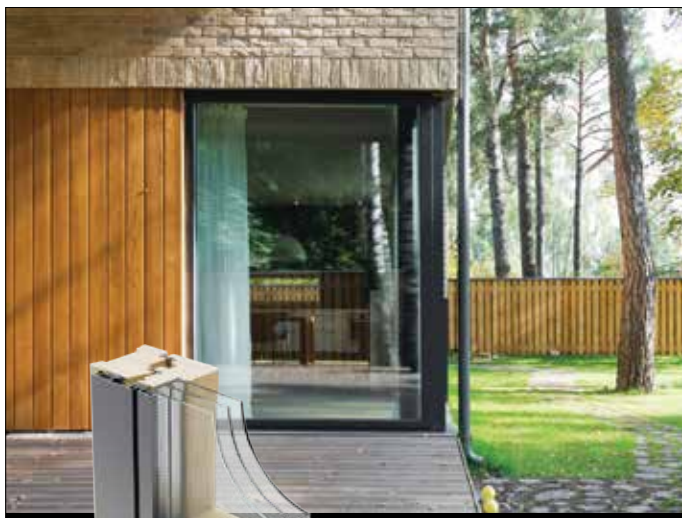
www.pogrebnik.si

Dvorje 13, 4207 Cerklje na Gorenjskem

24 URNA DEŽURNA ŠTEVILKA:

041 624 685

ZA CELOTNO OBMOČJE OBČINE ŽIRI

**LESKO
ALU FLAT**

LESKO
okna - vrata Žiri

LESENA IN ALU/LES OKNA | VHODNA VRATA ZA HIŠE

LESKO Žiri d.o.o., Pot v Skale 10, 4226 Žiri
04 510 50 50 | www.lesko.si | info@lesko.si

28
let tradicije

POGREBNE STORITVE
hipnos d.o.o.
tel.: 051/ 620 699

**24-URNA POGREBNA
SLUŽBA NA OBMOČJU
OBČINE ŽIRI Z OKOLICO**

www.hipnos.si
hipnos@hipnos.si

KORAK ZA KORAKOM
5-dnevna pustolovska odprava
PO ŠKOFJELOŠKEM HRIBOVJU
za otroke od 6 do 12 let

3.-7. julij
10.-14. julij
17.-21. julij
21.-25. avgust

Korak za korakom:
hodim,
opazujem in nabiram,
raziskujem,
pripovedujem ...

... se igram,
ustvarjam,
z novimi
prijatelji spim v
naravi in pod
milim nebom.

Prijave: nadvje@gmail.com
T: 040 172 636 (Katka)
FB: Zavod KRES, NA DIVJE

Zavod KRES in Na divje organizirata
pustolovsko odpravo, ki jo vodimo Katka
Žbogar: voditeljica programov Rane ekrana in
waldorfska pedagoginja; Nina Vastl Štefe:
voditeljica aktivnosti Na divje, in Darja Rant:
rokodelka in tekstilna ustvarjalka.

MENJAMO BATERIJE v urah, avtomobilskih ključih in daljincih za vrata

Dobavljamo VSE baterije iz lastnega uvoza:

- Baterije za slušne aparate vseh znamk
- Baterije za daljince in avtomobilske ključe
 - Urne baterije
 - Industrijske baterije
- Količinska pakiranja profesionalnih baterij za podjetja
 - Akumulatorji za UPS napajalnike
 - Akumulatorske baterije in polnilci
 - Baterije za prenosne računalnike

BATERIJE ZA SLUŠNE APARATE PRI NAS PO NAJNIŽJI CENI –

ŽE OD 2,95€ ZA ZAVITEK 6 BATERIJ!
(Cena velja za nakup 10 zavitek baterij)

Vse slike so simbolične.

Obiščite spletno stran **GLUHICOM.SI**

Cene, objavljene na spletni strani, so običajno priporočene cene proizvajalcev. Pokličite **04 510 60 90** ali pošljite elektronsko pošto na **info@gluhicom.si**, da vam pripravimo ponudbo z najnižjimi cenami na trgu. ZA VSE IZDELKE IZ NAŠE PONUDBE JAMČIMO ENAKO ALI NIŽJO CENO OD KONKURENČNIH PONUDNIKOV, kot so Big-Bang, Mimovrste, M-tehnika, Merkur ali Emundia.

Internet: gluhicom.si
Telefon: 04 510 60 90
E-pošta: info@gluhicom.si
Odrpoto: 8–12 in 13–16, sobota zaprto

Posredniško
mesto

Gluhicom